

BIDRAG TILL

SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

II) Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes femårsberättelser. Ny följd. 3.

ÅREN

1866—1870.

BLEKINGE LÄN.

1. Länets indelning och naturbeskaffenhet i allmänhet.

Blekinge läns *gränser* mot Skåne och Småland hafva icke under perioden undergått någon förändring, och länets *areal* utgör således fortfarande 26,64 kvadratmil, hvaraf 1,04 kvadratmil upptagas af sjöar och vattendrag.

Jemte det $\frac{1}{2}$ mantal N:o 65 Vestra Tubbaryd, enligt Kongl. Bref den 5 April 1867, i *kyrkligt hänseende* blifvit skildt från Asarums socken och förenadt med Karlshamns stadsförsamling, har Eringsboda kapellag, genom Kongl. Resolution den 31 Mars 1870, förklarats skola utgöra en serskild annexförsamling till Tvings moderförsamling, af hvilken den förra, bestående af den gamla socknens norra del, innefattar $21\frac{23}{24}$ och den senare $39\frac{5}{8}$ mantal. Länet består således nu af 32 kyrkosocknar å landet samt 3 stadsförsamlingar jemte Karlskrona amiralitetsförsamling, utgörande 23 pastorat och 3 prosterin eller kontrakt, tillhörande Lunds stift.

Enligt ofvannämnda Kongl. Bref den 5 April 1867 har $\frac{1}{2}$ mantal N:o 65 Vestra Tubbaryd, af hvilket hemman $\frac{1}{8}$ mantal redan genom Kongl. Resolution den 8 December 1771 blifvit underlagdt Karlshamns stads jurisdiktion, i *judicielt hänseende* blifvit i dess helhet förlagdt från Bräkne härad under Karlshamns stads domvärjo, och genom utslag den 30 September 1870

har Eders Kongl. M:ts Befallningshafvande förordnat, att Eringsboda kapellförsamling den 1 Januari 1871 skall i *kommunalt hänseende* från Tvings moderförsamling skiljas och derefter utgöra en serskild kommun. För öfrigt har länets *administrativa indelning* icke undergått någon förändring.

Af Topografiska korpens karta öfver Sverige, hvaraf bladet "Christianstad", omfattande en del af Blekinge län, utkom under förra perioden, hafva sedermera bladen "Carlshamn", "Carlskrona" och "Ottenby", hvilket senare upptager jemväl en del af Blekinge, blifvit offentliggjorda, och af Geografisk statistisk atlas öfver Sverige omfattar ett utkommet blad Blekinge jemte Skåne.

Utom den af länets Hushållningssällskap fortfarande utgifna tidskrift hafva under perioden blott följande länet rörande arbeten utkommit, nemligen: "Beskrifning om landskapet Blekinge i sammandrag af Edv. F., 1866;" "Anteckningar om Ronneby köping och dess omgifningar af Edv. F., 1866;" "Om staden Carlshamn, några historiska och statistiska anteckningar af E. W. Lindahl"; samt "Om Ronneby helsokälla och bad samt deras medicinska användande, af O. Neyber, aftryck ur Hygiea, 1869."

I afseende på länets *naturbeskaffenhet* i allmänhet återopas hvad i föregående berättelser blifvit meddeladt.

INLEDNING

TILL

Bidrag till Sveriges officiella statistik. H, Kungl. Maj:ts befallningshavandes femårsberättelser, jämte Sammandrag för åren ... på Nådigaste befallning utarbetat och utgivet af Statistiska centralbyrån – Stockholm, 1863-1912.

Täckningsår: 1856/60-1901/05 = N.F., [1]-10.

Kungl. Maj:ts befallninghavande i Stockholms stad och i rikets 24 län avger underdåniga femårsberättelser av statistiskt innehåll.

Berättelserna består av två avdelningar.

Första avdelning består av följande rubriker:

- 1. Länets indelning och naturbeskaffenhet i allmänhet**
- 2. Innevånare**
- 3. Näringar**
- 4. Kommunikationsanstalter och varubyten**
- 5. Kameralförhållanden**
- 6. Politi.**

Andra avdelning är en tabellbilaga.

Statistiska centralbyrån samlar in och utger ett sammandrag för hela riket av samtliga femårsberättelsernas huvudsakliga innehåll.

Föregångare:

Kongl. maj:ts befallningshafvandes femårsberättelse för åren ... – Stockholm, 1823-1857.

Täckningsår: 1822-1851/55.

Innehållsförteckning.

	Sid.
Underdånig berättelse.....	1-22.
1. Länets indelning och naturbeskaffenhet i allmänhet.....	1.
2. Innevånare.....	2.
3. Näringar.....	3.
Tab. Litt. A. Skarpskytteföreningar.....	3.
Tab. Litt. B. Handelspris å skogsprodukter.....	6.
4. Kommunikationsanstalter och varubyten.....	8.
5. Kameralförhållanden.....	12.
6. Politi.....	15.
Tab. Litt. C. Föreningar för försäkring af båtar och fiskeredskap.....	19.
Tab. Litt. D. Antal sängplatser samt inkomster och utgifter vid civila sjukhusen.....	21.
 Tabellbilagor.....	 23-37.
Tab. N:o 1. Folkmängd.....	23.
Tab. N:o 2. Jordbruk.....	24.
Tab. N:o 3. Boskapsskötsel.....	24.
Tab. N:o 4. Skogshushållning.....	25.
Tab. N:o 5. Dödade rofdjur.....	25.
Tab. N:o 6. Af rofdjur dödade husdjur.....	25.
Tab. N:o 7 a. Bruk, fabriker och manufaktur-inrättningar, år 1870.....	26-27.
Tab. N:o 7 b. Handtverkare och idkare af annan näring, år 1870.....	28.
Tab. N:o 8. Allmänna vägar, gästgifverin och skjutsning.....	29.
Tab. N:o 9 a. Sjöfart, år 1870.....	30.
Tab. N:o 9 b. Handel, år 1870.....	30.
Tab. N:o 10 a. Hemman och jordlägenheter m.m. å landsbygden, år 1870.....	31.
Tab. N:o 10 b. Jordområde och egendomar i städerna.....	32.
Tab. N:o 11. Laga skiften, åren 1866-1870.....	33.
Tab. N:o 12. Krono-uppbörden.....	34-35.
Tab. N:o 13. Sparbanker.....	36.
Tab. N:o 14. Fattigvården.....	37.

BIDRAG TILL

SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

II) Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes femårsberättelser. Ny följd. 3.

ÅREN

1866—1870.

BLEKINGE LÄN.

1. Länets indelning och naturbeskaffenhet i allmänhet.

Blekinge läns *gränser* mot Skåne och Småland hafva icke under perioden undergått någon förändring, och länets *areal* utgör således fortfarande 26,64 kvadratmil, hvaraf 1,04 kvadratmil upptagas af sjöar och vattendrag.

Jemte det $\frac{1}{2}$ mantal N:o 65 Vestra Tubbaryd, enligt Kongl. Bref den 5 April 1867, i *kyrkligt hänseende* blifvit skildt från Asarums socken och förenadt med Karlshamns stadsförsamling, har Eringsboda kapellag, genom Kongl. Resolution den 31 Mars 1870, förklarats skola utgöra en serskild annexförsamling till Tvings moderförsamling, af hvilken den förra, bestående af den gamla socknens norra del, innefattar $21\frac{23}{24}$ och den senare $39\frac{5}{8}$ mantal. Länet består således nu af 32 kyrkosocknar å landet samt 3 stadsförsamlingar jemte Karlskrona amiralitetsförsamling, utgörande 23 pastorat och 3 prosterin eller kontrakt, tillhörande Lunds stift.

Enligt ofvannämnda Kongl. Bref den 5 April 1867 har $\frac{1}{2}$ mantal N:o 65 Vestra Tubbaryd, af hvilket hemman $\frac{1}{8}$ mantal redan genom Kongl. Resolution den 8 December 1771 blifvit underlagdt Karlshamns stads jurisdiktion, i *judiciellt hänseende* blifvit i dess helhet förlagdt från Bräkne härad under Karlshamns stads domvärjo, och genom utslag den 30 September 1870

har Eders Kongl. M:ts Befallningshafvande förordnat, att Eringsboda kapellförsamling den 1 Januari 1871 skall i *kommunalt hänseende* från Tvings moderförsamling skiljas och derefter utgöra en serskild kommun. För öfrigt har länets *administrativa indelning* icke undergått någon förändring.

Af Topografiska korpens karta öfver Sverige, hvaraf bladet "Christianstad", omfattande en del af Blekinge län, utkom under förra perioden, hafva sedermera bladen "Carlshamn", "Carlskrona" och "Ottenby", hvilket senare upptager jemväl en del af Blekinge, blifvit offentliggjorda, och af Geografisk statistisk atlas öfver Sverige omfattar ett utkommet blad Blekinge jemte Skåne.

Utom den af länets Hushållningssällskap fortfarande utgifna tidskrift hafva under perioden blott följande länet rörande arbeten utkommit, nemligen: "Beskrifning om landskapet Blekinge i sammandrag af Edv. F., 1866;" "Anteckningar om Ronneby köping och dess omgifningar af Edv. F., 1866;" "Om staden Carlshamn, några historiska och statistiska anteckningar af E. W. Lindahl"; samt "Om Ronneby helsokälla och bad samt deras medicinska användande, af O. Neyber, aftryck ur Hygiea, 1869."

I afseende på länets *naturbeskaffenhet* i allmänhet återopas hvad i föregående berättelser blifvit meddeladt.

2. Innevånare.

Tab. N:o 1. För länets *folkmängd* enligt husförhørs- och mantalslängderne samt antalet af dem, som varit frie från mantalspenningar, utskrifningsmanskap och vid mönstringarna approberade beväringsspligtige redogöres i tabellen N:o 1.

Enligt mantalslängderna, med hvilka husförhörslängderna för de senaste åren i det närmaste öfverensstämman, har den mantalskrifna befolkningen, som 1866 utgjorde 123,880, ökats till och med 1868, då den uppgick till 126,644, men derefter minskats, så att den 1870 utgjorde blott 125,245, deraf 23,425 tillhörde städerna samt 101,820 landsbygden, af hvilket senare antal 56,822 personer belöpte sig å Östra och Medelstads samt 44,998 å Bräkne och Listers härads fogderi.

Den anmärkta minskningen i folkmängden har sin orsak i verkningarna af svaga skördar och missväxt under åren 1866, 1867 och 1868. De olyckliga följderna deraf hafva bland annat visat sig dels i minskning af antalet ingångna äktenskap och minskad nativitet, men ökad mortalitet under gängse tyfösa febrar, som fortfarit långt efter det den af missväxten föranledda allmänna nöden upphörde och en bättre ekonomisk ställning efter de goda skördarna under periodens två senaste år inträdt, dels ock i talrika *utflyttningar* till Nord-Amerikas Förenta Stater, Tyskland och Danmark, om hvilka utflyttningars antal närmare uppgifter dock icke kunna meddelas, enär emigranterne blott undantagsvis försedt sig med pass för resan och inskeppningen till utlandet för det mesta skett å annan ort.

Den minskning i Karlskrona stads folkmängd, som enligt husförhörslängderna skall egt rum under år 1870, då folkmängden är upptagen till 16,558 personer, emot 17,775 under föregående år, har sin grund dels i den omständigheten, att 814 personer, hvilkas vistelseort länge varit presterskapet okänd, på en gång afförts ur dessa längder, och dels efter all sannolikhet äfven deri, att åtskilliga personer, som under missväxtåren inflyttat till staden från kringliggande landsbygd, åter afflyttat derifrån, sedan ökade tillfällen till arbetsförtjenst yppats å landsbygden.

Den anmärkningsvärda skillnaden emellan antalet *beväringsspligtige*, som blifvit approberade under nu ifrågavarande period, tillsammans utgörande 2,557 och under nästföregående femårsperiod, då de uppgingo till 3,312, har sin grund deri, att till följd af större noggrannhet vid pröfningen af de beväringsspligtiges krigsduglighet ett jemförelsevis större antal kasserats under den period, som denna berättelse omfattar, än under den föregående.

Skismatiska rörelser, som medfört bildande på det i lag föreskrifna sätt af serskilda församlingar, hafva väl icke förekommit, men i vissa delar af länet finnes ej så få personer, som bekänna baptistiska eller metodistiska läromeningar och hålla gemensamma andaktsöfningar. I Karlskrona befintlige metodister hafva uppfört egen kyrka, i hvilken andaktsöfningar reguliert förrättas. Tillfällena till gemensamma andaktsöfningar under ledning af lekmän hafva derjemte flerstädes med begärlighet begagnats, och i Karlskrona har ett serskildt bönehus eller församlingsrum blifvit uppfördt, der religiösa föredrag hållas både af präster och lekmän.

Under perioden har någon anmärkningsvärd förändring i afseende på *byggnadssätt, klädedräkt*, vissa *födoämnens* allmänare begagnande, omtanken för *renlighet* och *beqvämlighet* samt *folk-nöjen* icke egt rum, men *bruket af brännvin* har ytterligare minskats,

under det *förbrukning af maltdrycker* betydligt ökats, hvartill talrika ölkrogar å landsbygden mycket bidragit.

Insigten om nyttan af *sockenbibliotek* synes vinna allt större utbredning. Om deras antal, vid periodens början utgörande 21 bokförråd, anlåtande och sättet för deras underhållande meddelas följande uppgift:

Församling.	Antal band.	Anmärkingar.
Kristianopel	213	Församlingen bidrager till underhållet med en årlig kollekt och tillfälliga anslag. Läsaavgift 25 öre personen årligen.
Torhamn	80	
Jemjö	60 å 70	
Ramdala	60 å 70	
Lösen	240	Församlingen bidrager till underhållet med 250 r:dr årligen. Begagnas flitigt.
Angerum	—	Bildadt 1868. Bokförrådet ännu litet. Åtnjuter 50 r:dr årligen af församlingen.
Rödeby	522	Afgift för lån erlägges med 25 å 50 öre. Utlåningen har aftagit under perioden.
Fridlestad	354	Anlitas ej flitigt.
Sillhöfda	50	Under sistförflutna åren ej anlåtadt, men utlåningen skall åter börja.
Tving	127	Hushållningssällskapets ledamöter inom socknen sammanskjuta årligen 50 öre hvar till biblioteket. Mycket anlåtadt, serdeles vintertiden.
Eringsboda	100	Församlingen har anslagit 50 r:dr årligen till bokinköp. Anlitas flitigt, synnerligen vintertiden.
Nettraby	384	Till underhållet erlägges årligen 10 r:dr. Boklånens antal omkring 400 per år.
Listerby	100	Bildades 1869 genom bidrag af Hushållningssällskapet och frivilliga sammanskott af församlingsmedlemmar. Ökas årligen genom inköp, hvartill användes församlingens anslag 25 r:dr och läsaavgifter 50 öre för person årligen. Begagnas flitigt, synnerligen vintertiden.
Hjortsberga	642	Hvarje delegare erlägger 50 öre årsavgift. Anlitas obetydligt.
Edestad		
Ronneby köping		
Ronneby landsförsamling	531	Biblioteket erhåller årligen af köpingen 50 r:dr, af landsförsamlingen 100 r:dr och af Hushållningsnämnden omkring 25 r:dr. Anlitas flitigt. 1870 voro boklånen 1,104.
Hoby	163	Anlitas af få personer mot årsavgift af 50 öre person. Socknens Hushållningsnämnds ledamöter bidraga till underhållet med 50 öre hvar årligen.
Öljehult	—	Ett mindre begagnadt bibliotek finnes.
Hellaryd	230	Erhåller årligen ett offer om 25 r:dr af församlingen. Låntagare erlägga 25 å 50 öre hvar årligen. Föga anlåtadt.
Åryd	150	Hvarje låntagare erlägger 25 öre årligen.
Asarum	413	Åtnjuter årligen af församlingen 30 r:dr och omkring 40 r:dr läsaavgifter. Boklånen uppgå till 1,100 å 1,200 årligen.
Mörum	196	Anlitas mest vintertiden.
Mjellby	480	Åtnjuter af församlingen den årliga hundskatten, utgörande omkring 60 r:dr. Anlitas flitigt.
Gammalstorp	240	Församlingen bidrager till underhållet med omkring 111 r:dr årligen. Anlitas flitigt.
Ysane	179	Dito dito 60 r:dr årligen. Anlitas flitigt.
Jemshög	250	Anlitas af eleverne vid socknens högre folkskola, men högst få andre. Flere af allmogen hafva egna boksamlingar.

Endast inom följande socknar saknades vid periodens slut bibliotek, nemligen Sturkö, Förkärla, Backaryd, Elleholm, Kyrkhult och Sölvesborg.

Förutom ofvannämnda å landsbygden befintliga för allmänheten tillgängliga boksamlingar finnas i Karlskrona det af Läsesällskapet derstädes till Elementarläroverket skänkta *bibliotek*, som, jemväl för allmänheten tillgängligt, under perioden genom inköp ökats från 11,000 till 11,770 band; Karlshamns stadsbibliotek, som genom gåfvor af enskilde samt inköp för bidrag af staden och läsafigter ökats från 770 till 1,069 band; den i Karlskrona befintliga Bildningscirkels, för dess medlemmar tillgängliga, boksamling samt ett af Sölvesborgs arbetareförening år 1869 bildadt bibliotek, som redan har mer än 300 band och af föreningens medlemmar flitigt anlitas.

Af de vid förra periodens slut befintliga 5 skarpskytteföreningar bestå ännu Karlskrona, Karlshamns, Sölvesborgs och Ronneby, hvarjemte under perioden en ny förening bildats under benämning Nordvestra Blekinges skarpskytteförening.

Litt. A. För dessa föreningars styrka, indelning, gevärsförråd samt inkomster och utgifter redogöres i nedanstående tab. Litt. A.

Den värma, hvarmed den frivilliga folkbeväpningen under förra perioden af befolkningen i länet omfattades, synes vid slutet af samma period hafva nått sin största höjd. De aktiva medlemmarnes antal, som år 1865 utgjorde 970, nedgick nemligen redan nästföljande år ganska betydligt och utgjorde år 1870 endast 704, och från flere af föreningarna förmåles medlemmarnes intresse för de vanliga vapenöfningarna hafva minskats. Fliten och hågen i afseende på målskjutnings- och inom Karlskrona förening äfven på fäkt-öfningar hafva deremot ökats. Täffingsskjutningar om pris, som blifvit med för ändamålet anvisade statsmedel anskaffade, hafva årligen egt rum.

I afseende på länets *skyttesällskap* och Karlshamns *skjutförening*, hvilka ännu fortfara, återopas förra berättelsen.

Jemte det Bildningscirkeln i Karlskrona fortfarit, hafva *arbetareföreningar* blifvit under perioden bildade i Karlshamn, Sölvesborg och Ronneby i ändamål dels att bereda dess medlemmar tillfälle till förädlade nöjen och jemväl undervisning och dels att bland dem befrämja en förbättrad ekonomisk ställning.

3. Näringar.

A) **Jordbruk** och B) **Boskapsskötsel**. Den jord, som den Blekingska jordbrukaren har att odla, är kanske i högre grad än i de flesta andra provinser vexlande och till sin natur olikartad. Inom länets nordligare delar, eller den så kallade *skogsbygden*, består den i allmänhet af mager och grund sandmylla, omvexlande med betydliga mossar, hvilka dock merendels äro af en beskaffenhet, som gör dem föga tjenliga till sädesodling. Jordbruket i dessa trakter är föga betydande och långt ifrån tillräckligt att föda den talrika befolkning, som förr, då ännu skogstillgång derstädes fanns, af denna hade sin väsentligaste bergning.

I den så kallade *mellanbygden* börjar jordmänen blifva mer fruktbar. Sand och sandmylla, svartmylla, klapperjord och skogsera, eller, som den i orten kallas, flottlera (egentligen bestående af *finslammad förtätad sand*) förekomma alltjemt bredvid hvarandra inom inskränkt utrymme.

Strandbygden, med undantag af den sandiga östliga kuststräckan, åtnjuter en ännu fruktbarare jord, enär dällderna merendels bestå af alluivialla och höjderna af bördig sandmylla.

Mergel förekommer, utom på ett och annat ställe i vestligaste delen af länet, ingenstädes uti märkligare lager, hvaremot mer eller mindre kalkhaltig lera, uti tunnare sådana, allmänt förefinnes uti alfven inom strandbygden. Denna mergelalf sträcker sig dock ingenstädes nordligare än den gräns, som bildas af de första fallen uti de från norr till söder rinnande vattendragen, och är i allmänhet icke af den mäktighet, att egentlig mergling med fördel kan dermed verkställas.

Fastän således Blekinge, i synnerhet hvad dess sydligare delar beträffar, i allmänhet har att glädja sig åt en fruktbar och tacksam jord, företer dock denna några egendomligheter, som vålla dess brukare betydlig olägenhet. Till dessa hörer i främsta rummet ymniga *källsprång*, som nästan i hvarje åker förekomma och göra afdikningen ytterst svår, samt dernäst *egenskapen att om vårarne först sent och efter ett besvärligt och arbetsamt bruk blifva till sådd tjenlig*. Ehuru denna senare egenskap till någon del beror af de många källdragen, förefinnes den äfven oberoende af dessa hos den bäst afdikade jord.

Tab. Litt. A.

Skarpskytteföreningar.

	Aktiva medlemmar.				Antal korpral- skap.	Antal kompanin.	Gevär.		Inkomster. R.dr R.mt.	Utgifter. R.dr R.mt.
	Tillhörige 1:sta be- värings- klassen.	Tillhörige öfrige be- värings- klasser.	Icke be- värings- skyldige.	Summa.			Kronan tillhörige.	Förenin- garna tillhörige.		
År 1866.....	45	159	648	852	36	10	721	299	4,016,42	5,716,86
» 1867.....	29	143	542	714	31	9	767	304	1,595,96	2,548,74
» 1868.....	97	192	519	808	37	11	686	402	1,715,59	2,082,52
» 1869.....	48	232	409	689	38	10	806	473	2,242,46	2,767,20
» 1870.....	83	246	375	704	32	10	706	437	1,814,30	3,330,00

Tab. N:o 2. Uti tabellen N:o 2 meddelas ett sammandrag af de uppgifter, som rörande *utsädesbeloppet* af olika föremål, samt rörande *skördebeloppet*, blifvit genom Hushållningssällskapet insamlade. Att dessa, hvad sifferuppgiften beträffar, i många fall äro mindre tillförlitliga, är en naturlig följd af de svårigheter, med hvilka man har att kämpa vid insamlandet. De flesta kartor äro mycket gamla och angifva icke den nuvarande åkerns areal, hvilken vanligen icke heller af egaren är känd annorledes än efter ögonmått. Begreppen om skilnaden mellan äng och betesmark samt mellan betesmark och skog äro äfven högst sväfvande.

Ehuru otvifvelaktigt *odlingsarbetena* äfven under denna period uti icke obetydlig skala fortgått (arealen af under densamma nyodlad jord uppgifves till 3,182 tunnland), kan dock den betydliga tillökning uti odlad jord, som tabellen utvisar i jämförelse med den, som för sista femårsperioden blifvit uppgifven, nemligen 91,043 i stället för 72,360 tunnland vid nyssnämnde tids slut, icke ensamt tillskrifvas den fortgående odlingen af jorden, utan torde fastmera härröra från den olikhet i uppgifter, som kunnat vara en följd af förändradt uppsamlingssätt. Större säkerhet uti dessa torde hädanefter komma att vinnas, sedan Hushållningssällskapet beslutat uppdraga åt en dertill fullt lämplig person att efter noggranna undersökningar uppgöra en statistisk tablå öfver länet.

Åkerns brukningssätt är i allmänhet tredingsbruk. Vid större gårdar begagnas naturligtvis vaxelbruk, men förstnämnde brukningssätt är dock fortfarande bland allmogen det allmännaste. Att detta, som kan bära sig vid god tillgång på foder från naturliga ängar, måste, i den mån dessa uppodlas, menligt inverka på jordens produktionskraft är naturligt. Klöfver och timotej odlas visserligen på en och annan bit af åkern, men ej tillräckligt för en ordentlig utfodring af kreaturen, som om vintrarne vanligen få nöja sig med halm.

Af de odlade växterna upptager vårsäden den största arealen, och serskildt anslås hvarje år större utrymme åt odlingen af hafre, hvilken på senare tiden blifvit föremål för en icke obetydlig export från länet. Af andra sädesarter måste under vanliga år ej obetydligt införas.

Ladugårdsskötseln är ännu långt ifrån föremål för den uppmärksamhet och omtanke, som vore önskvärd, ehuru en förändring till det bättre börjat inträda. Den viktigaste orsaken till det ringa intresse för denna viktiga del af hushållningen, som af allmogen ådagaläggas, har varit det bristande tillfälle till afsättning af ladugårdsprodukter, som är en naturlig följd dels af underhållig beskaffenhet hos dessa och dels af frånvaron af samverkan mellan de många mindre jordbrukarne. För att afhjelpa dessa olägenheter, har Hushållningssällskapet antagit en med 3,000 r:dr aflönad utmärkt skicklig undervisare i *mejeri-handteringen*, hvilken med råd och upplysningar tillhandagår enskilde ladugårdsegare samt är behjelpig vid anläggandet af mejerin. Flere sådana hafva blifvit anlagda med tillhjälp af lån, som af Hushållningssällskapet blifvit lemnade, och kommer mejeriväsendet att hädanefter vinna en betydligt större utsträckning, då ett nu under bildning varande, hela länet omfattande mejeribolag hinner börja sin verksamhet.

Någon serskild *kreatursras* finnes icke öfvervägande inom länet. De inhemska så kallade bondkorna visa sig ofta vid god skötsel serdeles tacksamma, och torde egnandet af en större

omsorg åt dessas behandling kanske för detta län, som i allmänhet icke har rika betesmarker, vara af större vikt än vinläggandet om införande af ädlare kreatursraser. Af sådana hafva vid några egendomar isynnerhet Ayrshire och Holländska tjurar blifvit till förädling använde. Hushållningssällskapet har egnat mycken omtanke och penninguppföring åt detta föremål dels genom anskaffande af mindre stamholländerin och dels genom att i olika delar af länet stationera ädla afvelsdjur af olika sorter, men då detta visat sig medföra större kostnader, än att de af resultaten motsvarats, har på sista tiden antalet af dylika djur blifvit förminskadt, och söker Sällskapet numera att verka till samma mål genom att utbetala premier eller bidrag till de personer, som anskaffa och till allmänhetens tjänst hålla ädlare afvelsdjur af den beskaffenhet, att de af Sällskapet godkännas.

Antalet af kreatur, som vid hvarje års slut varit underhållna, utvisas af tabellen N:o 3. Den exempellösa torka, som rådde under år 1868 och vållade en nästan fullkomlig missväxt på foderväxter och vårsäd, föranledde en så stark nedslagtning, att antalet af nötkreatur under nästföljande år nedgick med nära 15 procent.

Odlingsföretagen hafva blifvit befordrade genom ett anslag af 20,000 r:dr, hvilket Hushållningssällskapet under missväxtåret 1868 beviljade att såsom odlingslån utgå. De här af framkallade företagen hafva i allmänhet bestått uti utdikning och odling af sankmarker.

Uti Listers härad har under flere år pågått ett större odlingsföretag genom sänkning af sjön Vesan, hvartill lån af statsmedel erhållits, men som arbetet ännu icke är afslutadt, kunna inga närmare uppgifter härom lemnas.

Underdikning med tegelrör börjar ehuru långsamt att vinna förtroende. Den af Hushållningssällskapet anställde dikningsförmannen har under senare åren varit ganska mycket använd. De uppgifter, som angående den täckdikade arealen inom länet ingått, torde dock vara föga pålitliga, enär kännedomen om, hvad med en fullständig täckdikning menas, ännu icke är fullt utbildad hos allmogen.

Användandet af artificiella gödningsmedel har icke vunnit allmännare insteg. Benmjöl och superfosfater användas visserligen ofta i betydlig skala på några få egendomar, men endast undantagsvis af allmogen.

För spridande af kännedom, angående den i Norrland begagnade metoden att med vattenrötning behandla *lin*, har Hushållningssällskapet under åren 1869 och 1870 anställt från förenämnde trakt förskrifna kunniga personer, hvilka under resor i länet undervisat såväl i linets behandling, som uti anläggande af vattenverk för dess brytning.

Äfvenledes har praktisk handledning uti odling af *sockerbetor* lemnats jordbrukare genom en af Hushållningssällskapet anskaffad person. Närmaste anledningen härtill har varit de med framgång verkställda försök att af betor framställa kalksocker, som blifvit af en för denna sak intresserad person anställda.

Länets landbruksskola utöfvar fortfarande sin verksamhet vid egendomen Marielund och hafva under perioden 29 elever blifvit utexaminerade. Undervisningens gång och öfriga förhållanden hafva varit oförändrade med undantag deraf, att lärlingarne sedan år 1868 erhållit stat i stället för färdiglagad kost.

Hushållningssällskapet utbetalar fortfarande 25 r:dr årligen såsom beklädnadshjelp till hvar och en af lärlingarne samt premier af tillsammans 100 r:dr r:mt.

Undervisning i mejerihandtering har blifvit vid Johanneshus årligen lemnad åt 2:ne af Landtbruks-Akademien derstädes anställda qvinliga elever.

Uti den undervisningskurs, som vid *hofbeslagsskolan* å Alnarp meddelas, hafva under perioden 14 smeder från länet deltagit.

Trägårdsskötseln och biskötseln äro föremål för föga intresse, oaktadt Hushållningssällskapet försökt att uppmuntra båda dessa näringsgrenar, den förra genom utdelande af frukt-trän och den senare genom undervisning, meddelad i den så kallade Dziersonska metoden.

Skördarnas utfall har under perioden varit serdeles omvexlande; 1866 års skörd var medelmåttig, men under påföljande år nedgick skörden, i synnerhet i vestra delen af länet, betydligt under medelmåttan. Spanmålsprisen uppnådde under senare delen af detta år en ovanlig höjd, som redan då började bland de arbetande klasserna väcka bekymmer, hvilka i ännu högre grad stegrades genom den året derefter eller 1868 inträffade svåra missväxt. I allt gynnsamma väderleksförhållanden medförde deremot under år 1869 en skörd, som såväl till mängd som beskaffenhet kan kallas god, och äfven 1870 lemnade en gröda snarare öfver än under medelmåttan.

De under dessa år gällande *pris å dagsverken* äfvensom *å kreatur och ladugårdsprodukter* finnas upptagna i nedanstående tabell.

År.	Kor. St.	Oxar. St.	Fläsk. Ctr.	Kött. Ctr.	Smör. Ctr.	Söt- mjölks- ost. Ctr.	Dagsverken.			
							Sommar.		Vinter.	
							Man.	Qvinna.	Man.	Qvinna.
	R:dr.	R:dr.	R:dr.	R:dr.	R:dr.	R dr.	R:dr.	R:dr.	R:dr.	R:dr.
1866...	70	125	22,50	15	60	40	0,75	0,37	0,67	0,33
1867...	70	125	25,00	15	75	40	0,75	0,37	0,67	0,33
1868...	60	100	40,00	12,50	80	40	0,67	0,37	0,50	0,33
1869...	90	150	35,00	22,50	70	40	0,88	0,50	0,75	0,37
1870...	100	160	30,00	25,00	70	40	0,88	0,50	0,75	0,37

Undsättningslån af statsmedel hafva blifvit till flere kommuner utlemnade år 1867 till ett belopp af 20,000 r:dr, hvaraf 2,000 r:dr utan återbetalningsskyldighet, samt år 1869 till belopp af 30,000 r:dr med återbetalningsskyldighet.

Den förflutna perioden har för Blekinge jordbrukare varit en öfvergångsperiod från en flerårig betryckt ställning till en lyckligare. Orsaken dertill, att denna ställning, som ännu vid 1868 års slut ingaf de allvarligaste bekymmer för framtiden, kunnat genom 2:ne goda år icke blott förbättras utan till och med blifvit jemförelsevis god, kan icke ensamt tillskrifvas de rikliga grödorna, utan måste dervid en genom erfarenhet vunnen större hushållningsförmåga varit i väsentlig mån medverkande.

C) *Skogshushållning* och D) *Rofdjurs utödade*. Någon *kronopark*, *härads-* eller *sockenallmänning* finnes icke inom länet, ej heller staten tillhörigt *flygsandsfält*.

Öfver den verkliga *skogsareal*, som tillhör de 32 inom länet befintliga boställen, förefinnes ännu ingen fullständig uppgift, men utgör den till dessa hörande afräsningsjord enligt

landtmäterikartorna 20,027,67 kvadratref. Af dessa hafva hittills 12,892,05 kvadratref blifvit uppmätta och, hvad deraf befunnits till skogsodling tjenligt, till ordnad skogshushållning indeladt.

Af sålunda för 13 boställen uppgjorda hushållningsplaner hafva hittills 2:ne blifvit fastställda, nemligen för chefsbohemmanet Röan samt för kyrkoherdebostället Långsjöryd i Backaryd socken. På förra stället hafva af 1,006,67 kvadratref mer och mindre skogbärande mark 716,31 kvadratref och på senare stället af 2,589 kvadratref 1,304 blifvit till skogsbörd anordnade och indelade. Till uppmätning och indelning återstå ännu omkring 7,000 kvadratref, fördelade på 19 boställen.

Då större delen af de uppgjorda planerne ännu äro på Tab. N:o 4. pröfning beroende, har å den af länets Jägmästare uppgjorda och här bifogade tabell N:o 4, under rubriken "till ordnad skogshushållning indelade", upptagits hela den areal, som i och för *ordnandet af skogshushållning* blifvit uppmätt och varit föremål för behandling, utgörande denna således icke till skogsbruk utslutande afsedd mark.

Det i 5:te kolumnen utförda *afverkningsbelopp* afser endast, hvad hittills blifvit afverkad.

Af i länet befintliga *flygsandsfält*, som egentligen förekomma i nordöstra och sydvästra delarne, hafva endast följande varit föremål för åtgärd.

Flygsandsfältet vid Hörviks fiskläge, utgörande 267 kvadratref, för hvars bindande år 1860 beviljades ett statsanslag af 3,375 r:dr, har nu blifvit fullständigt planteradt och kommer vid detta års slut att afsynas.

Å Sölvesborgs stadsjord har ett mindre flygsandsfält om 190 kvadratref blifvit redan under föregående period planteradt.

Vid Torsö fiskläge har ett fält om 500 kvadratref blifvit af egarne utan ersättning öfverlätet till staten och kommer der en kronopark att bildas.

Den för länet år 1860 anställde *Jägmästare* har under sistlidne år erhållit en löneförhöjning af 200 r:dr, utgörande hans nuvarande lön 1,200 r:dr.

Med afseende på *den enskilda skogshushållningen* är föga att tillägga till hvad i föregående berättelser härom blifvit anfördt.

Någon allmänare insigt om nyttan och nödvändigheten att vårda och spara skogen har tyvärr icke vunnit insteg, utan har fastmera skogsförödandet under sistförflutna femårsperiod uppnått större proportioner än förut, hvilket dock till en väsentlig del får tillskrifvas den högst bekymmersamma ekonomiska ställning, som under större delen af perioden varit bland landtbefolkningen rådande. Den sedermera inträdda förbättringen har också medfört ett högst märkligt afbrott uti skogsförödelsen, hvilket förhållande först under innevarande år till fullo framträd.

Hushållningssällskapet har, i hvad på detsamma ankommer, sökt medverka till spridande af ett riktigare behandlingssätt af skogen, till hvilket ändamål det under perioden utbetalt 1,975 r:dr 33 öre, hvilka blifvit använde dels till premier för *skogsplantering* och dels till anläggande af plantskolor och tillhållande af sakkunnig person till allmänhetens biträdande vid skogsskötseln. Det erbjudna biträdet har dock blifvit föga anlitadt.

Den export, som af *handeln med trävaror* blifvit föranledd, utvisas af efterföljande tabell.

	1866.	1867.	1868.	1869.	1870.
Plankor och bräder af furu och gran..... tolfte	—	—	158	3,733	2,612
Dito Dito kub.fot	284,617	247,990	276,490	472,581	363,596
Läkten af furu och gran tolfte	12,041	21,382	31,493	19,084	18,526
Stäflver af ek och bok, värde r:dr	24,270	41,352	3,957	—	—
Dito af ek, bok och furu..... stycken	475,740	910,100	1,025,720	1,916,094	810,513
Bundttunnor..... värde r:dr	43,051	40,602	12,700	8,700	—
Dito..... stycken	35,550	53,468	48,956	35,832	26,418
Spiror af furu och gran »	131	1,873	110	72	150
Bjelkar o. sparrar af d:o »	619	970	1,316	—	—
» » » kub.fot	17,390	10,613	4,473	16,752	14,351
Ved af bok, björk, furu och gran..... famnar	1,144	2,397	2,086	2,012	1,609
Ved af bok, björk o. gran kub.fot	72,577	97,672	417,244	371,381	261,484
Beck..... centner	180	742	30	1,220	33
Dito..... tunnor	1,331	513	120	332	407
Tjära..... »	1,670	748	458	5,720	5,519
Dito..... centner	417	720	60	5,031	368
Bark..... kub.fot	2,000	1,045	2,520	14,996	10,439
Timmer af ek och furu »	—	710	—	—	—
» » » stycken	373	74	—	363	353
» » » värde r:dr	—	—	—	—	11,100
Naglar af furu..... stycken	19,300	51,800	40,020	38,400	37,500
Pitprops..... »	80,858	131,627	120,714	30,036	59,713

Större delen af deruti upptagna plankor och bräder torde dock hafva hitkommit från Kronobergs län, enär inom Blekinge högst ringa timmerskog finnes. Ved, läkten och annat smärre virke utgöra de artiklar, hvarigenom skogen inom detta län hufvudsakligen realiserar, och i hvilken grad afverkningen här af under sistförflutna period stigit, framgår af en jämförelse i afseende på de båda förstnämnda af dessa artiklar med den exporttabell, som för nästföregående femårsperiod blifvit meddelad. Denna jämförelse utvisar, att då under denna period utskleppades omkring 5,100 famnar ved och 44,000 tolfte läkten, så har under sistförflutna period skeppningen omfattat omkring 18,000 famnar ved och 102,000 tolfte läkten.

Det förderfliga *svedjandet* fortgår alltjemt i norra delarne af länet och i synnerhet inom Jemshögs och Kyrkhults socknar. Så snart någon återväxt af ung skog börjar visa sig, afsvedjes denna alltför ofta endast för att vinna en tillfällig och mager rågröda med kvarlemnande af en slutligen till all produktion oduglig och steril jord.

Under den ihållande torka, som rådde under år 1868, inträffade *skogseldar* på flere ställen inom länet, ehuru ingen af mera betydande utsträckning.

Kolning idkas ehuru i obetydlig grad å några ställen i skogsbygden, men *pottasketillverkning* numera ingenstädes.

Tillverkning af *beck* och *tjära* bedrifves uti icke obetydligt omfång uti Jemshögs och Kyrkhults samt äfven något i Hoby och Ölkehults med flere socknar.

Såsom *stängsel* användes fortfarande allmännast de vanliga trädgårdsgårdarne, och kunna dessa med skäl räknas till de till skogsförödelser kraftigast medverkande orsaker. Undantagsvis vinnlägger sig dock ett icke obetydligt antal jordbrukare på ett berömligt sätt om stenmurars uppförande.

Medelpriset å skogseffekter vid hamnplatserna utvisas Tab. Litt. B för perioden under 1866—1870 och föregående 3:ne perioder i nedanstående tabell Litt. B.

Hvad sådana skogseffekter beträffar, hvilas hufvudsakliga afsättning är beroende på export till främmande orter, såsom plankor och bräder, hafva prisen derå varit lägre än under näst föregående period, hvartill orsaken torde få sökas uti flerfaldiga politiska förvecklingar uti utlandet, som under denna period egt rum och deribland serskildt uti de långvariga oroligheterna uti Spanien, som är en bland de förnämsta afsättningsorterna för länets trävaror.

Deremot hafva de skogseffekter, som hufvudsakligen äro föremål för förbrukning inom länet, såsom i främsta rummet ved, varit föremål för en prisstegring, som i synnerhet under periodens sista år varit ganska betydlig. Orsaken härtill har varit dels minskad skogstillgång i städernas närhet och dels under sista tiden en förbättrad ekonomisk ställning bland den jordbrukande befolkningen, hvarigenom denna blifvit befriad från nödvändigheten att anlita skogen för bestridande af sina utgifter. Såsom i någon mån bidragande till en ökad vedåtgång kan nämnas en i närheten af Ronneby vid Djupafors anlagd fabrik för tillverkning af *trämassa till papper*.

I vestra delen af länet och något på öarna användes *bränn-torf* såsom brännmaterial. Stenkol användes endast i smedjor och industriella anläggningar.

Vid länets landbruksskola lemnas fortfarande *undervisning uti skogsskötsel*.

Antalet af *dödade rofdjur* och därför utbetalde belöningar utvisas af tabellen N:o 5.

Då inom länet i allmänhet endast förekommer sådana smärre rofdjur, för hvilka numera inga skottpenningar af staten betalas, hafva under år 1870 inga sådana utgått.

Tab. Litt. B.

Handelspris å skogsprodukter.

	Furu-plankor, 3-tums, pr toltf.	Gran-plankor, 3-tums, pr toltf.	Bräder, 2-tums, pr toltf.	Bräder, 1-tums, pr toltf.	Läkten, huggna, 12 alnar, pr toltf.	Läkten, huggna, 10 alnar, pr toltf.	Granved, pr famn.	Björkved, pr famn.	Furubalkar, 8 till 10-tums tjocklek, pr kub.fot.	Ekstaf, pr tusen.	Bokstaf, pr tusen.	Tjära, pr tunna.	Beck, pr tunna.
1851—1855..... R:dr R:mt	13,00	10,00	6,50	4,50	1,50	1,25	6,50	8,50	0,45	70	20	11,00	15,00
1856—1860..... » »	16,00	12,00	7,50	5,00	2,00	1,50	8,00	8,50	0,50	75	22	10,00	13,50
1861—1865..... » »	16,40	11,40	8,40	5,80	2,10	1,43	7,80	11,40	0,38	76	26	9,40	17,00
1866—1870..... » »	14,00	10,00	8,00	5,60	2,05	1,55	8,30	11,60	0,50	47	27	7,80	13,80

Då emellertid erfarenheten visat, att icke obetydlig skada å husdjuren af räfvarne blifvit föröfvad, hvaröfver dock närmare upplysningar icke kunna meddelas, beslöt länets landsting år 1870 att för hvarje under tiden från den 1 Maj till den 1 November dödad räf uti skottpenningar betala 1 r:dr 50 öre.

Tabb. N:is 7 a o. 7 b. *E) Bergs- och brukshandtering samt F) Fabriker, manufaktur och handverk.* För de i länet befintliga verk och inrättningar, som hade till föremål brukshandtering samt fabriks- och manufakturproduktion, jemte handtverkerien meddelas redogörelse i Tab. N:o 7 a och Tab. N:o 7 b.

Vid jämförelse med år 1865 visar sig en högst betydlig *tillökning i värdet* af de i tabellen upptagna verks och inrättningars tillverkningar. Tillverkningsvärdet utgjorde nemligen år 1865 endast 1,645,243 r:dr, hvaraf 727,244 r:dr för inrättningar å landet och 917,999 r:dr för inrättningar i städerna, men uppgick år 1870 till 2,985,502 r:dr, deraf 1,671,283 r:dr för verk å landet och 1,314,219 r:dr för verk i städerna.

Tillverkningen vid de verk, som hafva till föremål att bearbeta *metaller*, utgjorde 2,413 centner kopparplåt, 11,220 centner järnplåt, 30,634 centner stångjern, 133 centner bandjern, 2,586 centner gjutgods samt 27,477 centner spik, tillsammans med den till vigten icke uppgifna tillverkningen vid en mindre spiksmedja värda 734,572 r:dr. Den uppgifna tillverkningen vid dylika verk för år 1865 var betydligt mindre både till kvantitet och värde.

Af de år 1865 befintliga verk är *spikfabriken* vid Ronneby flyttad till Kallinge bruk, hvars verksamhet äfven för öfrigt blifvit betydligt utvidgad och numera omfattar äfven stångjerns-tillverkning. Olofströms *kopparhammare*, hvilken i senaste berättelsen upptogs bland obegagnade verk, har under perioden åter satts i verksamhet, och vid verket åstadkommes nu äfven järnplåt, stångjern och gjutgods.

I afseende på afsättningen och tillverkningen från dessa verk, hvilka fortfarande måste från andra orter fördes med tackjern, är intet att tillägga vid föregående berättelser.

Det vid förra periodens slut å Dragsö befintliga *stenhuggeri* har blifvit nedlagdt, men ett nytt sådant deremot anlagdt å Bollö i Förkärla socken, vid hvilket de vid Disciplinkompaniet anställde utstrukne soldater för närvarande sysselsättas. Tillverkningsvärdet vid stenhuggerien, hvilket år 1865 uppgick till 119,390 r:dr, är för år 1870 uppgifvet till 75,730 r:dr. Den brutna och huggna stenen har hufvudsakligen afsatts till Tyskland.

Af öfriga i tabellen upptagna verk, hvilkas tillverkningsvärde uppgått till sammanlagdt 2,175,200 r:dr, hade *garfverien*, till antalet 19, det största tillverkningsvärdet eller 628,178 r:dr emot 432,874 r:dr år 1865, dernäst Strömma *bomullsspinneri*, der tillverkningsvärdet för år 1865 utgjorde 165,580 r:dr, men för år 1870 uppgick till 594,667 r:dr, samt vidare 11 *tobaksfabriker*, hvilkas tillverkningar år 1870 hade ett värde af 301,237 r:dr emot 354,542 r:dr år 1865.

Å *skeppsvarfven* i Karlskrona och Karlshamn har värdet af nybyggda fartyg och verkställda reparationer år 1870 uppgått till 177,000 r:dr emot 111,300 r:dr år 1865.

De märkligaste fabriker äro för öfrigt 3 för *bränvinsdestillering* med 170,214 r:dr, en i Karlskrona under perioden anlagd klädesfabrik med 90,000 r:dr, en vid Djupafors jemväl under perioden anlagd fabrik för tillverkning på mekanisk väg af *trämassa till pappersberedning* med 50,000 r:dr, en *färgtråqvärn*

med 47,284 r:dr, 10 *färgerin* med 28,477 r:dr, en *ättiksfabrik* med 25,344 r:dr, en i Karlskrona anlagd *handskfabrik* med 21,000 r:dr samt en *lumpkrossnings- eller shoddyfabrik* med 20,000 r:dr tillverkningsvärde.

Samtliga dessa fabrikers tillverkningar afsättas hufvudsakligen inom riket, med undantag af den vid Djupafors tillverkade trämassa, som blifvit såld dels till Danmark och dels till England.

Vid alla i tabellen upptagna verk och inrättningar funnos år 1870 anställde, i städerna 548 och å landet 902 eller tillsammans 1,450 *arbetare*, af hvilka 285 blifvit använda vid verk, som äro till brukshandteringen hänförliga, 268 vid stenhuggerien, 134 vid skeppsvarfven och 713 vid de egentliga fabrikererna. Vid de år 1865 befintliga verk af ifrågavarande beskaffenhet funnos blott 1,083 arbetare anställde. I ekonomiskt och sedligt hänseende skiljer sig dessa arbetares ställning icke väsentligen från andra med dem jämförlige arbetares.

De uppgifter, som rörande *bränvinstillverkningen*, afgifterna derför och kontrollkostnad kunna meddelas, innefattas i följande tabell:

År.	Antal Brännerin.	Tillverkad bränvin.	Afgift.		Kontroll- kostnad.	
		Kannor.	R:dr	R:mt.	R:dr	R:mt.
1866.....	60	1,545,951	929,697,41		30,283,96	
1867.....	51	1,051,562	699,401,40		21,075,42	
1868.....	48	827,755	579,516,70		17,082,85	
1869.....	48	1,237,696	866,426,75		19,664,69	
1870.....	52	1,634,914	1,145,037,25		30,975,73	

Den betydliga minskningen i tillverkningen under 1868 samt närmast föregående och efterföljande år är beroende af skördarnas olyckliga utfallande under åren 1867 och 1868. I afseende på inflytelsen af bränvinstillverkningen, hvilken näring fortfarande är af största vikt för länet, åberopas hvad i förut afgifna berättelser blifvit meddeladt. Dock vill synas, som om man på senaste tiden lärt sig så anordna de ekonomiska detaljerna i och för handteringen, att förluster derpå, som tillföre ofta förekommit, mera sällan inträffa.

Redogörelse för *handel med bränvin* meddelas i nästa afdelning.

Handverkare och med dem jämförlige näringsidkare, som år 1865 utgjorde 500 med 783 arbetare, hade enligt tabellen N:o 7 b till år 1870 ökat till 805 med 814 arbetare. Bland dem äro endast några få, hvilkas tillverkningar afsättas utom länet.

Saltsjöfisket, hvilket af ålder varit en för länet synnerligen viktig näring, har fått ytterligare ökad vikt och betydelse, sedan en del fiskeslags beredning till handelsvara medelst saltning eller inläggning under perioden blifvit föremål för spekulation.

Sedan 1866 hafva småningom en mängd *sillsalterin* uppstått icke allenast i länets städer utan äfven flerstädes i skärgården, och för meddelande af undervisning i sillsaltning har en sakkunnig person från Norge under några år varit inom länet anställd på Hushållningssällskapets bekostnad. Derjemte har saltning af torsk och inläggning af så kallad kryddsill företagits, men i ofjärligt mindre omfång än sillsaltningen.

De fördelar, som genom sillsaltningen uppkommit, äro mycket betydliga icke allenast för fiskarne, som till ofjärligt högre

och jemnare priser än tillförene kunnat afsätta sin fångst, utan äfven för den mängd personer, som vid saltningen användes och deraf har sin bergning, för idkare af tunnbindare-handtverket, för sjöfarten och för salteriens egare. Några af dem, som ega de största salterien, egna åt handteringen stor omsorg, och handteringen tyckes därför hafva en löftrik framtid, om ej oförutsedda menliga omständigheter inträffa eller varans kredit nedsattes derigenom, att sådan af mindre god beskaffenhet utsläppes i marknaden.

Största delen af den insaltade sillen har afsatts inom landet, och endast en obetydlig del exporterats till utrikes ort, Ryssland och Tyskland, men varan lär derstädes i allmänhet icke hafva till fullo motsvarat köparens fordringar. Deremot skall kryddsillen i utlandet funnits mer begärlig.

Inomskärsfisket är fortfarande en vigtig inkomstkälla, ehuru detsamma är mindre lönande än tillförene. Då försämringen anses förorsakad af oriktigt förfaringsätt vid fiskets bedrivande och begagnandet af skadlig redskap, torde en återgång till ett bättre förhållande kunna förväntas, sedan för ändamålet påtänkta åtgärder blifvit vidtagna och hunnit medföra verkan.

Laxfisket, som på senaste tiden varit rikligt, har äfven vunnit i betydelse, sedan lax börjat uppköpas för export till England, dit den färsk och nedlagd i is afsändes. Arrendet vid kronans laxfiske i Mörrums ström, år 1865 utgående med 6,801 r:dr, utgör nu 6,101 r:dr.

Insjöfisket har såsom tillförene endast betydelse för den enskilda hushållningen.

Med afseende på den vikt, saltsjöfisket numera eger, vore önskligt, om en fullständig statistisk redogörelse för detsamma kunde meddelas. Detta är likväl af flere orsaker för närvarande icke möjligt, men enligt uppgifter, som för detta ändamål blifvit samlade, kan dock beräknas, att *antalet af de egentliga saltsjöfiskarne* eller sådane, som hafva saltsjöfiske uteslutande till näringsfång, uppgår till omkring 850; att bönder, torpare och backstugusittare, som idka sådant fiske, finnas till ett antal af vid pass 500; att då största delen af dessa fiskare är gift, antalet af dem, som helt och hållet eller till någon del hafva sin utkomst af fisket, uppgår till flere tusen personer; att af nät eller garn för fångst af sill eller flundror finnas omkring

30,000 samt att fiskebåtarnes antal uppgår till mer än 1,000, af hvilka omkring 300 användas vid sillfiske.

Storleken af fångsten, hvilken är mycket olika under olika år, kan icke ens approximativt uppgifvas, men det är med temligen stor visshet känt, att under ett af periodens år, då sillfisket varit mycket gifvande, nära 28,000 tunnor sill blifvit till salterien afsatta. Den sill, som färsk blifvit förbrukad i orten eller afsatt till Skåne och Småland, kan antagas hafva uppgått till minst lika stor mängd, som den till salterien afyttrade, och efter denna beräkning skulle fångsten för nämnda år hafva uppgått åtminstone till omkring 60,000 tunnor.

För sillsalterien i Karlshamn har Magistraten derstädes meddelat uppgift för periodens alla år. Enligt denna uppgift, som upptager mindre kvantiteter, än en från annat håll meddelad, saltades i Karlshamn år 1866, då denna handtering börjades, 1,700 tunnor, år 1867 5,964 tunnor, år 1868 8,721 tunnor, 1869 5,886 tunnor och 1870 8,330 tunnor sill. Medelpriset å den saltade sillen har vid salterien för hela femårsperioden varit omkring 12 r:dr för tunnan.

Det är naturligt, att fiskarne, hvilka med sina små öppna båtar utsträcka sina färder för fiskes bedrivande icke allenast till länet närbelägna delar af Östersjön utan äfven till Öresund och någongång jemväl till Kattegat ända uppåt Göteborg och till Tysklands Östersjökust, äro mycket utsatte för *olyckshändelser*. Flere sådana hafva äfven under perioden inträffat, af hvilka den mest omfattande egde rum natten emellan den 7 och 8 November 1866, då 23 personer omkommo samt båtar och redskap förlorades till ett uppskattadt värde af 12,226 r:dr. Under de senare åren hafva olyckshändelserna varit jemförelsevis få.

Fiskarebefolkningens ställning har under perioden blifvit i alla hänseenden betydligt bättre än den tillförene varit, hvartill orsakerna i det föregående blifvit antydda.

Jagten efter sjöfogel utfövas fortfarande i vissa delar af skärgården såsom en vigtig binäring till fisket.

De förnämsta *binäringarna* afse för öfrigt tillverkning af tegel, öl, tjära och beck, båtbyggnad, kolning, varutransport sjöledes samt befordring af postdiligerser och resande.

I afseende å *hus- och hemslöjderna* har någon anmärkningsvärd förändring icke inträffat sedan förra perioden.

4. Kommunikationsanstalter och varubyten.

Tab. N:o 8. A) **Landkommunikationer:** För *längden af allmänna landsvägar*, häradsvägar och socknevägar vid periodens slut och för *längden af de med skjutsstationer försedde vägar jemte vägförbättringar*, som blifvit under perioden verkställda, och *kostnaderne* därför redogöres i tabellen N:o 8 a.

Vägarne finnas fortfarande i godt skick och underhållas, på sätt i förra berättelsen uppgifvits. I ändamål att åt sådane vägbyggnadsskyldige hemmansinnehafvare, som äro aflägsse boende från dem till underhåll tilldelade vägstycken, bereda lindring i den med underhållet förenade tunga, har Länsstyrelsen på framställning af Landstinget låtit genom kronobetjeningen, på entreprenad utbjuda underhållet af åtskilliga vägsträckor, men denna åtgärd har icke lett till någon påföljd, då intet af de gjorda anbuden blifvit af vederbörande väglottsegare antaget.

Åt vägarnes förbättring medelst *sänkning* eller kringgående *af backar*, har under perioden egnats mycken omsorg. Sålunda har icke allenast den i förra berättelsen omförmälda omläggning af Påtorps- och Snarebro-liderna, belägna å landsvägen emellan Karlskrona och Ronneby blifvit fullbordad, utan äfven förbättringar verkställda: å samma väg vid Vestra Påtorps- och Flisebergs-liderna; å landsvägen emellan Ronneby och Karlshamn vid Bocka- och Storeliderna, Grundlatorpsliden, Trensums- och Korsliden; å landsvägen från Karlskrona förbi Fur till Smålandsgränsen, vid Tobaksliden, Staffansbygd, Bjelkatorp, Holmsjö, Brödlösabacken samt Berghälle-, Bredabäcks-, Marks- och Ältaliderna; å landsvägen från Ronneby till Vexjö å 3 ställen inom Backaryds och 3 ställen inom Öljuhults socken; å landsvägen från Karlshamn förbi Tranemåla till Smålandsgränsen

vid Mostensliden, Svängestad och Långeliden; samt å socknevägen från Nettraby genom Tvings och Eringsboda socknar vid Alnaryd. Sammanlagda längden af sålunda förbättrade vägar utgör ej mindre än 2 mil, deraf $1\frac{3}{4}$ mil landsväg och $\frac{1}{4}$ mil sockneväg.

Kostnaderna, som uppgått för förbättringarna å landsvägarne till 110,298 r:dr 1 öre och för socknevägen till 21,498 r:dr 76 öre, hafva blifvit bestridda dels med statsmedel och dels med medel, som blifvit af kommuner anvisade. Af statsmedlen, tillsammans utgörande 100,220 r:dr, hafva 63,120 r:dr utgått af medel, som blifvit anslagna till understöd åt dem, som voro nödställda i följd af missväxterna 1867 och 1868, samt återstoden af de vanliga vägförbättringsanslagen. De af kommunerna lemnade medel, tillsammans utgörande 31,576 r:dr 77 öre, hafva erlagts: 8,158 r:dr 26 öre af Medelstads härad, 2,783 r:dr 69 öre af Asarums socken, 978 r:dr af Backaryds socken, 190 r:dr af Öljuhults socken, 1,798 r:dr 76 öre af Tvings och Eringsboda socknar jemte Elmeboda socken i Kronobergs län samt återstoden eller 17,668 r:dr 6 öre af Landstinget, af hvilket sistnämnda belopp en obetydlig del blifvit af arbetsdirektionen förskotterad. Härigenom förklaras olikheten i uppgifterna uti denna och följande afdelning om Landstingets utgifter för ifrågasvarande ändamål. Oansedt arbetet för vägarne förbättring medelst sänkning eller kringgående af derå befintliga backar nästan oafbrutet fortgått omkring 25 år, återstår dock ännu mycket i detta hänseende att göra.

Genom omläggning af *ny sockenväg* af $1\frac{1}{4}$ mil från Vilshult till Kyrkhults kyrka och vidare till Kärringebygden, der annan väg möter, har ett af de i förra berättelsen omförmälda behof af nya vägar blifvit afhjelpat. Den nya vägen, hvilken genomskär Kyrkhults socken, har blifvit bekostad af socknemännen, men kostnaderna kunna ej till siffran uppgifvas, då arbete och allt hvad för anläggningen för öfrigt erfordrats blifvit af socknemännen lemnade in natura.

För förbindelsen emellan Gammalstorps och Ysane socknar har en förut befintlig afvelsväg, kallad Möllebjörkevägen, blifvit till sockneväg indelad. Den har en längd af 3,138 fot.

Antalet af *grindar* å landsvägarne har under perioden nedgått från 8 till 6. Vid 2 af dessa äro vaktare, så att någon olägenhet af dem ej tillskyndas resande.

I afseende på de 8 större *broar*, som af kommunerna underhållas, har någon förändring under perioden icke egt rum.

Tab. N:o 8. För *gästgifverin* vid periodens slut samt årligen till kungs- och krono- eller gästgifveriskjuts *utgångne hästar* redogöres i tabellen N:o 8.

Af de vid periodens början befintliga 22 *gästgifverin* har ett, nemligen Asarums, blifvit såsom obehöfligt indraget, och den i förra berättelsen omnämnda, vid Pukaviks lastageplats inrättade skjutsstation har äfven upphört, men något nytt gästgifveri har icke blifvit under perioden anlagdt.

Skjutsentreprenader, som vid periodens början funnos vid gästgifverien i länets 3 städer och vid 2 gästgifverin å landet, voro vid periodens slut till antalet 9, deraf 3 i städerna och 6 å landet. Att flere entreprenader icke kommit till stånd, oaktadt den i legan för entreprenadskjutsen skedda förhöjning och de understöd, som af statsmedel erhållas, der entreprenaden finnes mera betungande, beror dels på den betydliga minskningen i åtgången af skjutshästar, till följd hvaraf någon kostnaderna

motsvarande förtjenst på skjutslegan vid de flesta gästgifverin svårigen skulle kunna af entreprenören påräknas, dels den af ångbåtsfarten och årstider beroende ojämnheten i skjutsåtgången och dels på den omständigheten, att den skjutsningsskyldiga allmogen under den stora penningebrist, som varit rådande under större delen af perioden, icke försmått den inkomst, som genom skjutsningen kunnat inflyta, men deremot varit föga benägen att göra någon uppoffring för entreprenaders åstadkommande.

Statsverkets bidrag till skjutsentreprenaderne inom länet har under hela perioden uppgått till sammanlagdt 2,371 r:dr 77 öre.

Den i 2 föregående femårsberättelser anmärkta minskningen i antalet af *utgångna skjutshästar*, hvilken alltsedan skjutslegans höjande år 1857 fortgått under de föregående perioderna, har alltjemt fortfarit och är för ifrågasvarande periods 2 senaste år, då legan i följd af flere nya entreprenader blifvit ytterligare höjd, serdeles betydlig. Vid jemnförelse emellan de 3 senaste perioderna visar sig, att de utgångna hästarnes antal, under åren 1856—1860 utgörande 110,277, för åren 1861—1865 nedgått till 51,333 och för åren 1866—1870 till 31,259 eller till ett mindre antal än år 1856, då det uppgick till 33,110. Att minskningen inträffat genast efter hvarje förhöjning i skjutslegan, ådagalägger otvetydigt, att deri ligger den förnämsta orsaken till det anmärkta förhållandet, hvartill för öfrigt medverkat postdiligensfarten, ökad anlitande af ångfartygen och en ökad företagsamhet af enskilde vid resandes fortskaffande.

I afseende på anledningen till minskningen i antalet af hästar, som i *kronoskjuts* utgått, utgörande under 1866—1870 blott 2,255, mot 4,242 under föregående period och 6,994 under åren 1856—1860, återopas innehållet af föregående berättelse.

Såväl samtliga *postdiligenser*, gående emellan Karlskrona och Kalmar, Karlskrona, Ronneby och Vexjö samt Karlskrona och Kristianstad, som äfven öfrige poster emellan Karlskrona och Kalmar, Karlskrona och Vexjö öfver Tving samt Karlshamn och Vexjö öfver Tranemåla och från Pukaviks lastageplats till Jemshög och Kyrkhult samt vidare till Småland, fortskaffas genom entreprenörer.

All *ordinarie postskjuts* har under perioden upphört.

Kronobrefbäringen har fortfarande blifvit verkställd genom entreprenör på samtliga till brefbäring pligtiga hemmans bekostnad. Stationernas antal, vid slutet af år 1865 utgörande 82, har i följd af förändrad reglering nedgått till 60, deraf 43 inom Östra och 17 inom Vestra fögderiet. Kostnaden, som under föregående perioden i medeltal utgjorde 6,293 r:dr, har under perioden nedgått till 6,010 r:dr årligen och belöpte sig för år 1870 till 5,043 r:dr 99 öre.

De i förra berättelsen omnämnda bemödanden för åstadkommandet af *jernvägsförbindelser* emellan Karlskrona och Vexjö, Karlshamn, sjön Åsnen och södra stambanan samt Sölvesborg och Kristianstad hafva oafbrutet fortgått, men ehuru både kommuner och enskilde varit villige att för dessa ändamål göra högst betydliga uppoffringar, hafva dessa bemödanden till periodens slut ej ledt till annan påföljd, än att bolag blifvit bildade för anläggningarnas utförande, om och när understöd af staten kunde för företagen erhållas eller bristande medel annorledes åstadkommas.

B) *Sjökommunikationer*: För *kustfarten* emellan länets städer och landsbygd användes fortfarande mest öppna båtar, men

trafiken med de för personbefordran emellan Karlskrona och kringliggande landsort. afsedde ångsluparne, Carl, Necken och Gustaf, har under perioden betydligt ökats. För att underhålla förbindelsen emellan Ronneby köping samt brunnen och rednen har under periodens sista år en ångslup, Ronneby, blifvit anskaffad.

Ångfartygsförbindelserna med andra orter och mellan städerna hafva under perioden vunnit ökad liflighet. Sålunda anlöpdes Karlskrona år 1866 blott 197, men år 1870 ej mindre än 338 gånger af ångfartyg. Regelbundna turer underhöllos år 1870 af ångfartygen Svea, Dana, Nore, Orion, Transit N:o 1, Transit N:o 2, Transit N:o 3, Chapman, Niord, Torstenson och Östern, af hvilka två under en del af seglationstiden äfven anlöpde Ronneby. För förbindelsen mellan städerna och andra orter hafva äfven segelfartyg varit begagnade.

Bland de till förmån för sjöfarten vidtagna åtgärder intages ett viktigt rum af förbättringarna i afseende på *fyrväsendet*, bestående deri, att, jemte det fyrarne å Utklippan blifvit ombyggda och ändamålsenligare anordnade, nya fyrrar anlagts å Hanö och å Söderstjerna invid Karlskrona, i hvars södra inlopp ett fyrskepp jemväl blifvit utlagdt. För öfrigt hänvisas till de uppgifter, som i föregående berättelsen meddelats om fyr- och båk- samt *lotsväsendet* jemte *kusthamnar* och *ankarplatser*.

Under denna period, liksom under den föregående, hafva i städerna betydliga kostnader blifvit nedlagda på underhåll och förbättring af deras *hamnar*. För uppmuddring af Karlskrona hamn till ett djup af 15 fot äro använde 28,628 r:dr. I Karlskrona hamn hafva kostnaderna för hamn- och kajbyggnader samt inköp af ett mudderverk uppgått till 40,595 r:dr, och i Sölvesborg har till hamnens utvidgning jemte nybyggnader och förbättringar användts ett belopp af 22,072 r:dr.

Vid Ronneby hafva hamnarbetena fortgått med en kostnad under perioden af 9,834 r:dr. Utom redan verkställda arbeten erfordras vid Ronneby redd anläggning af en längre hamnarm eller brygga, vid hvilken större fartyg kunna lossa och lasta. Vid 1870 års slut utgjorde hamnkassans skuld till Riksgäldskontoret 7,883 r:dr 65 öre, hvartill, det Ronneby köping af statsmedel lemnade lån å 10,000 r:dr genom afbetalningar nedgått.

Till befrämjande af den vigtiga båttrafiken till och från Nettraby har Nettraby å och hafsviken derutanför blifvit *uppmuddrade* samt lastbrygga vid Nettraby anlagd. Kostnaderna för detta arbete, uppgående till 5,225 r:dr 42 öre, hafva blifvit bestridda dels medelst statsanslag till belopp af 1,000 r:dr och dels genom bidrag af Hushållningssällskapet med 2,928 r:dr 75 öre och af enskilde med 1,296 r:dr 67 öre.

Jemte det *timmerflottning* fortfarande verkställt i Mörrums ström samt i Långasjön och den genomflytande Mieån, har en ny flottled till 1½ mils längd blifvit öppnad från Hallsjön genom sjöarne Sannen, Listersjön och Hängbrunnen jemte Listerby å till Johanneshus, hvars innehafvare bekostat anläggningen af denna flottled, som är afsedd endast för transporter inom Johanneshus fideikommisssegendom.

Under perioden hafva 12 svenska och 6 utländska eller tillsammans 18 *fartyg strandat* vid länets kuster. Af dessa fartyg hafva 5 svenska och 2 utländska blifvit bergade med tillhjälp från land, men de öfriga förolyckats. Besättningarna hafva blifvit bergade med undantag af 5 man, som omkommit å ett fartyg.

Postinrättningarna vid periodens slut voro: 4 postkontor i länets städer och Ronneby köping, en postexpedition i Jemshög, hvartill dervarande poststation blifvit förändrad, samt 3 poststationer, nemligen i Lyckeby, Tving och Hoby, af hvilka den sistnämnda blifvit öppnad under perioden.

Telegrafstationernas antal är oförändradt eller 4.

C) *Sjöfart och handel*. Länets innevånare tillhöriga *fartyg* Tab. N:o 9a. och båtar af mer än 3 nylästers dräktighet utgjorde, enligt tabellen N:o 9a, 85 stycken af 2,516 läster, deraf 64 af 2,364 läster varit begagnade till utrikes och 21 af 152 läster till inrikes sjöfart. De 4 ångslupar, som tillhöra personer inom länet, hafva icke blifvit i tabellen upptagne, då ingen af dem lærer hafva öfver 3 nylästers dräktighet. *Besättningsstyrkan* å de i tabellen uppgifna fartyg, alla seglande, är uppgifven till 90 skeppare och 451 man. Vid jemnförelse med föregående berättelse visar sig, att fartygens antal minskats med 4, men dräktigheten deremot ökats med 72 läster. Den i föregående berättelse meddelade uppgift å besättningen, upptagande 115 skeppare och 755 man, lærer afsett icke allenast de besättningar, som haft anställning å det uppgifna antalet fartyg, utan äfven öfrigt sjöfolk, som varit vid sjömanshusen inskrifvet, hvarigenom anledningen till den skenbara minskningen i sjöfolkets antal förklaras.

I tabellen N:o 9b meddelas uppgift å dem, som år Tab. N:o 9b. 1870 hade *handel* till yrke. Deras antal utgjorde å landet och i köpingarne 74 mot 60 år 1865 samt i städerna 205 mot 182 år 1865.

Den menliga inflytelse, som i afseende på *varubytet* emellan Blekinge, å ena, samt angränsande provinser, å andra sidan, redan under förra perioden uppkommit i följd af nya kommunikationsleder, har under senaste perioden varit ännu mer märkbar än tillföre, men att döma af antal och dräktighet af fartyg, som varit använde i in- och utländska sjöfarten till och från länet, har det oaktadt länets varubyte med in- och utlandet haft större omfattning under nu ifrågavarande än under föregående femårsperiod, hvartill en i flere riktningar ökad industriell verksamhet i orten väsentligen bidragit.

De i *utländska sjöfarten* använda fartygs antal och dräktighet utgjorde:

	Inklarerade.		Utklarerade.	
	Antal.	Lästetal.	Antal.	Lästetal.
År 1866.....	422	9,035,68	349	7,983,10
» 1867.....	448	10,917,15	431	8,107,50
» 1868.....	565	13,408,10	564	10,075,10
» 1869.....	729	17,891,10	623	10,354,10
» 1870.....	601	18,334,50	536	11,356,10

Under hela perioden inklarerade 2,765 fartyg af 69,586 läster emot 1,611 fartyg af 37,196 läster under förra perioden. De utklarerade fartygen utgjorde åren 1866—1870 tillsammans 2,503 af 47,875 läster emot 1,402 af 27,247 läster under föregående 5 år.

I *inrikes sjöfarten* till och från länets städer användes fartyg och båtar af 3 lästers dräktighet eller deröfver till följande antal:

År.	Förpassade.				Oförpassade.			
	Ankomna.		Afgångna.		Ankomna.		Afgångna.	
	Antal.	Lästetal.	Antal.	Lästetal.	Antal.	Lästetal.	Antal.	Lästetal.
1866.....	501	9,129,33	654	13,069,69	544	10,838,97	443	7,836,15
1867.....	463	9,629,50	671	13,382,46	747	12,100,50	564	9,990,50
1868.....	586	11,759,13	613	14,477,90	641	10,616,00	580	9,197,10
1869.....	624	14,988,50	633	16,897,50	505	7,889,50	459	10,217,10
1870.....	625	15,793,00	397	11,960,00	511	6,560,50	361	9,164,50

Hela antalet utgör 11,122 af 225,494 läster, af hvilka 5,747 af 109,303 läster ankommit och 5,375 af 116,191 läster afgått. Under föregående period ankommo 5,986 fartyg af 56,478 läster och afgingo 6,124 fartyg af 60,688 läster eller tillsammans 12,110 fartyg af 117,166 läster.

Införseltullen vid samtliga tullkamrar inom länet utgjorde:

År 1866.....	R:mt R:dr	337,698,42.
» 1867.....	» »	278,008,13.
» 1868.....	» »	364,117,02.
» 1869.....	» »	249,119,86.
» 1870.....	» »	274,000,83.

Importen, bestående af kaffe, socker, tobak, vin, spirituosa, färgträn och färgstoffer, salt, sill, stenköl, hampa, spanmål, mjöl och manufakturvaror, har hufvudsakligen egt rum från Lübeck, Bremen, Danmark, England, Norge och Spanien. *Exporten*, hvilken omfattat trävaror, beck, tjära, stäfver, huggen granit, salt fisk, trämassa, spanmål och ladugårdsprodukter, har blifvit verkställd till Spanien, Danmark, England, Tyskland och Norge.

Från inrikes orter tillföres länet hufvudsakligen spanmål, trävaror, kreatur, ladugårdsprodukter, jern, väfnader, garn med flere fabriksvaror.

Från länet afsättas till andra orter inom riket jern och fabriksvaror, skogseffekter, färsk och saltad fisk, salt kött och fläsk jemte *bränvin*, hvaraf sjöledes från länet afgått:

År 1866.....	kannor	1,265,643.
» 1867.....	»	873,000.
» 1868.....	»	665,661.
» 1869.....	»	863,427.
» 1870.....	»	1,036,083.

Af detta bränvin har det mesta blifvit afsändt till Stockholm och norr derom belägne städer samt Göteborg.

Varubytena inom länet hafva hufvudsakligen omfattat enahanda produkter, som under föregående period, men hvad serskildt beträffar den viktiga artikeln fisk, har det undergått den väsentliga förändring, som i föregående afdelning blifvit omförd i sammanhang med uppgiften om fiskerinäringen.

Gärdfarihandeln har nästan helt och hållet upphört.

På sätt i förra berättelsen blifvit antydt, hafva samtliga *marknader* upphört med år 1866, hvaremot för handeln med lefvande kreatur anordnats serskilda *torgdagar* eller så kallade kreatursmöten, vid hvilka äfven landbruksprodukter i allmänhet hållits till salu. Dessa torgdagar, till antalet 20, hållas i länets 3 städer, i Ronneby och Kristianopels köpingar samt vid de förra marknadsplatserna i Svarthöfdaryd, Ölnehult och Holje. Omsättningen vid dessa tillfällen har i allmänhet ej varit af någon serdeles stor betydighet.

Vid de torgdagar, som 2 å 3 gånger i veckan hållas å städernas saluplatser, är liflig omsättning med jordbruks- och ladugårdsprodukter, trädgårdssalster, fisk och ved med mera för de dagliga behofven. För öfrigt hållas torgdagar i Ronneby köping, hvarest är stor åtgång på lifsmedel under den tid, då brunnsdrickning vid derintill befintliga helsökälla pågår, — samt å landsbygden i Lyckeby, Tving, Hoby, Ölnehult, Jemshög och Holje en gång i hvarje eller hvarannan vecka.

Spanmål, hvarå priset varit mycket olika i serskilda delar af länet och under olika årstider, har i medeltal gällt pr kubikfot:

	Hvete.	Råg.	Korn.	Hafre.
	R:mt R:dr.	R:mt R:dr.	R:mt R:dr.	R:mt R:dr.
År 1866 omkring	3,25.	2,50.	2,00.	1,00.
» 1867 »	5,00.	4,50.	3,00.	1,50.
» 1868 »	4,25.	3,50.	2,75.	1,50.
» 1869 »	3,25.	2,50.	1,75.	1,00.
» 1870 »	3,50.	2,50.	1,80.	1,30.

Partipriset å bränvin pr kanno om 50% styrka vid 15 graders värme har varit:

	R:mt R:dr.	R:mt R:dr.	R:mt R:dr.
År 1866, våren	1,26,	sommaren	1,21,
» 1867, »	1,53,	»	1,50,
» 1868, »	1,90,	»	1,80,
» 1869, »	1,75,	»	1,42,
» 1870, »	1,32,	»	1,40,

Prisen å ladugårds- och skogsprodukter äro uppgifna i förra afdelningen.

Detaljhandeln med bränvin har i Karlskrona sedan den 1 Oktober 1866 varit upplåten till ett bolag, som blifvit bildadt i ändamål att motverka missbruket af bränvin. Af vinsten på dess rörelse hafva vissa delar tillfallit landstinget och Hushållningssällskapet och återstoden öfverlemnats till stadsfullmäktiges disposition eller användts till ändamål, som varit för staden nyttiga. I Karlshamn har utskänkningsrörelsen utförts af bolag, hvilket behållning blifvit reserverad till stadens nytta. Jemväl de bolag, som i Sölvesborg under 4 år och i Ronneby under hela perioden utförat minuterings- och utskänkningsrörelse, hafva af sin vinst, det förra för 2 år och det senare för alla åren, lemnat större eller mindre del till kommunens disposition, hvarjemte bolaget i Ronneby under senare åren äfven afstått vissa belopp till landstinget och Hushållningssällskapet.

För antalet minuterings- och utskänkningsställen samt afgifterna för bränvinsförsäljningen redogöres i följande tabell.

	Antal minuteringsställen		Antal utskänkningsställen					Influtna minuterings- och utskänkningsavgifter, R:mt R:dr.		
			på landet		i städerna			På landet.	I städerna.	Summa.
	på landet.	i städerna.	för kortare tid. för hela året.	för kortare tid. för hela året.	för kortare tid. för hela året.					
År 1866.....	3	27	18	1	24	5	8,004,09	18,548,28	26,552,37	
» 1867.....	2	26	18	1	24	7	7,461,21	17,849,20	25,310,41	
» 1868.....	2	26	18	2	24	6	9,261,00	24,044,68	33,305,68	
» 1869.....	2	26	18	2	22	6	9,060,60	21,312,10	30,372,70	
» 1870.....	2	26	16	4	22	6	9,463,53	23,114,87	32,578,40	
S:ma afgifter	—	—	—	—	—	—	43,250,43	104,869,13	148,119,56	

Tabellen visar, att antalet minuteringsställen, år 1865 utgörande 32, år 1870 nedgått till 28, hvaraf 26 i städerna och 2 i Ronneby köping; att utskänkingsställen, hvilkas innehafvare egt hålla dem öppna hela året, 1865 utgörande 43, år 1870 utgjorde 38, hvaraf 22 i städerna och 16 å landet, samt att utskänkingsställen, som endast kortare tider varit öppnade, år 1870 utgjorde 10, hvaraf 6 i städerna och 4 å landet.

Bränvinsförsäljningsafgiften har blifvit fördelad på sätt vidstående tabell utvisar.

Derjemte hafva vederbörande bolag af sina under perioden gjorda vinster öfverlemnadt till Hushållningssällskapet 14,470 r:dr 80 öre, till Landstinget 14,470 r:dr 80 öre, till Karlskrona stad 54,263 r:dr 90 öre, till Sölvesborg 10,000 r:dr samt till Ronneby köping 19,105 r:dr 33 öre, hvarjemte bolaget i Karlshamn till

stadens nytta reserverat 78,624 r:dr 89 öre och bolaget i Karlskrona till allmänt nyttiga ändamål serskildt anvisat 43,833 r:dr 65 öre.

	Redogörarnes procent.	Hushållningssällskapets andel.	Landstingets andel.	Städernas andel.	Socknarnas andel.
År 1866.....	53,11	5,299,85	5,299,85	11,106,70	4,792,86
» 1867.....	50,61	5,051,96	5,051,96	10,688,11	4,467,77
» 1868.....	66,61	6,647,81	6,647,82	14,397,95	5,545,49
» 1869.....	65,50	6,542,55	6,542,55	11,796,61	5,425,49
» 1870.....	78,41	6,500,00	6,500,00	13,833,23	5,666,76
Summa R:mt R:dr	314,24	30,042,17	30,042,18	61,822,60	25,898,37

5. Kameralförhållanden.

Uppgifter om *hemmantal* och *brukningsdelar*, *jordtorp*, *båtsmanstorp*, *backstugor* och *andra lägenheter* å landet jemte *taxeringsvärden* vid periodens slut äfvensom för städerna om antal *tomter* och *nybyggda hus*, *arealen af jordar* och *lägenheter* samt *taxeringsvärden*, meddelas i tabb. N:is 10 a och 10 b.

Tab. N:o 10 a. I förra berättelsen uppgafs antalet *jordlägenheter af skattenatur* till 4,471, men i tab. N:o 10 a är dessa lägenheters antal uppgifvet till endast 1,438, hvartill orsaken, enligt vederbörandes derom meddelade upplysningar, skall vara, dels att besittningstiden för en del sådana lägenheter tilländalupit och lägenheterna återgått till de hemman, hvarifrån afsöndringen skett, dels ock att en del torp, för hvilka bevillning tillförene blifvit påförd, icke vidare åsatts taxeringsvärde, utan såsom dagsverkstorp eller endast backstugor ingått i hemmanens värden. Här af framgår äfven anledningen dertill, att för skattehemmanen nu upptagits 1,716 jordtorp, ehuru något sådant ej fanns i förra berättelsen för dessa hemman uppgifvet.

I afseende på anledningen dertill, att *backstugorna* uppgifvits till så ringa antal, återopas de i förra berättelsen meddelade upplysningar.

Bland antalet af *fastigheter utan tillhörande jordbruk* af skattenatur äro upptagna dels 27 fastigheter i Kristianopels och 188 fastigheter i Ronneby köping, värderade de förra till 29,500 r:dr och de senare till 699,620 r:dr, dels menigheter tillhörande byggnader, dels ock åtskilliga såsom backstugor tillförene ansedda och därför ej taxerade byggnader, hvilka nu mera blifvit värde åsatta. Sistnämnda förhållande och den omständighet att, sedan de vid branden i Ronneby år 1864 afbrända tomterna blifvit bebyggda, dessa fastigheter taxerats till högre värden, hafva hufvudsakligen föranlett den jemförelsevis stora tillökningen i taxeringsvärdet å detta slags fastigheter, hvilket år 1870 utgjorde 1,394,750 r:dr emot 1,026,200 r:dr år 1865.

Tab. N:o 10 b. I tabellen N:o 10 b är *städernas jord* upptagen till $9\frac{5}{8}$ mantal. Denna uppgift öfverensstämmer hvarken med motsvarande uppgift i förra berättelsen, der detta mantal upptogs till $8\frac{7}{24}$, eller Hushållningssällskapets för år 1869 afgifna berättelse om jordbruket, i hvilken mantalet å den till städerna hörande jord uppgifvits till 10,33. Denna brist på öfverensstämmelse påkallar en närmare utredning.

Till Karlskrona, hvars stadsplan utgöres af $\frac{3}{8}$ mantal Trossö, hvilket icke ingår i beräkningen, höra $1\frac{23}{24}$ mantal Vämö, 1 mantal Sunda och $\frac{3}{4}$ mantal Sillemåla, eller tillsammans $3\frac{17}{24}$ mantal, utgörande det i tabellen upptagna. Derjemte eger staden $1\frac{1}{12}$ mantal N:o 52, 53 och 54 Gullbernatorp och $\frac{1}{2}$ mantal N:o 51 Gullberna, kalladt Gullbernanäs, men dessa båda hemman äro till bevillningstaxering uppförda inom Lösens socken och inbegripna i uppgiften för landet.

Karlshamn, vid hvars grundläggning till stadsplan donerats kronohemmanen Bodekull och Bodestorp, hvardera 1 mantal, eger $\frac{3}{8}$ mantal N:o 28 Asarum eller Gustafsborg, $\frac{1}{2}$ mantal N:o 61 Munkahus, $\frac{1}{2}$ mantal N:o 65 Vestra Tubbaryd, $\frac{1}{2}$ mantal N:o 66 Tubbaryd, $\frac{1}{2}$ mantal N:o 67 Östra Tubbaryd, $1\frac{1}{3}$ mantal N:o 69 Hunnemara samt $\frac{1}{3}$ mantal N:o 71 Dala. Alla dessa hemman, till hvilka staden genom köp eller byte förvärfvat eganderätt, och hvilka till en del till och med 1863 blefvo taxerade i Karlshamn och upptagna i uppgiften å dess jordområde och egendomar, hafva sedermera blifvit till bevillningstaxering uppförda inom Asarums socken af Bräkne härad, dit de i kameralt hänseende hörde. Genom det i första afdelningen af denna berättelse återopade Kongl. Bref af den 5 April 1867 har väl blifvit förordnad, att $\frac{1}{2}$ mantal Vestra Tubbaryd, hvaraf $\frac{1}{8}$ mantal sedan 1771 lydt under stadens jurisdiktion, skall i sin helhet uti judicielt och äfven i kyrkligt hänseende skiljas från Asarums socken och förenas med Karlshamn, men då detta hemman ännu ej blifvit från landets till stadens taxeringslängder öfverfördt, utan fortfarande är inom Asarums socken upptaget, har detsamma nu äfven blifvit ur den tabellariska uppgiften om städernas egendomar uteslutet.

Sölvesborgs stadsjord, som på grund af Magistratens uppgifter i föregående berättelse upptagits till $3\frac{1}{2}$ mantal, är nu, enligt Kongl. Brevet den 17 April 1845, upptagen till $6\frac{1}{8}$ mantal.

Af de få *kronohemmanen* inom länet har under perioden $\frac{7}{16}$ mantal i 3 brukningsdelar blifvit till skatte löst.

På sätt den under perioden skedda tillökningen i brukningsdelarnes antal från 5,612 till 5,995 jemväl utvisar, har *hemmansklyfningen* oafbrutet fortgått. För antalet af hemmansklyfnigar, som blifvit af landtmätare verkställda och under perioden afslutade, mantal å de klyfda hemmanen jemte antal delegare

och arealen af den delade marken redogöres närmare i följande tabell:

År.	Antal.	Klufna förmedlade mantal.	Antal delägare.	Skiftade kvadraterfvar.					
				Åker.	Äng.	Odlingssmark.	Afrösningsjord.	Impe-dimen-ter.	Summa.
1866.....	20	3,792	58	1,303	1,663	69	8,694	423	12,152
1867.....	33	7,033	83	2,951	3,944	141	12,337	465	19,838
1868.....	19	4,640	65	1,376	2,132	—	6,199	300	10,007
1869.....	17	2,748	49	1,210	1,577	27	4,616	275	7,705
1870.....	18	2,764	60	1,256	2,236	89	9,430	160	13,171
Summa	107	20,977	315	8,096	11,552	326	41,276	1,623	62,873

Af den i förra berättelsen uppgifna anledning kan uppgift ej meddelas rörande skedda *jordafsöndringar*.

Tab. N:o 11. Tabellen N:o 11, i hvilken redogöres för *laga skiften*, utvisar, att antalet såväl af sökta som avslutade laga skiften varit mycket obetydligt. De förra utgjorde under perioden 15 emot 24 under föregående period, samt de senare 18 under förstnämnde period mot 13 under åren 1861—1865.

Ehuru, såsom i föregående berättelser blifvit anmärkt, flere orsaker kunna medverka till vexling i skiftesförrättningarnas antal, kan dock med säkerhet antagas, att det anmärkningsvärda förhållande, att under år 1867 blott ett och under år 1868 icke något laga skifte blifvit sökt, har sin grund i samma års missväxter och deraf föranledd obenägenhet eller oförmåga att bestrida de med skifte förenade kostnader.

Beträffande inflytelsen af skiftena är intet att tillägga till innehållet af föregående berättelser.

Vid slutet af år 1870 funnos i länet omkring 238 byar och enstaka hemman, som icke undergått laga skifte. Det ojemnförlikt största antalet utgjordes af enstaka hemman eller herregårdar, hvarå skifte under för handen varande förhållanden icke kan ifrågasättas.

Tab. N:o 12. För *krono- och all annan uppbörd*, som uppburits af länets redogörare och i specialräkningarna redovisats eller i landtränteriet direkte influtit, lemnas redogörelse i tabellen N:o 12. Orsakerna till den anmärkningsvärda minskningen i beloppen af bränvinstillverknings-afgifterna under de flesta åren i perioden äro angifna i det föregående i sammanhang med redogörelsen för bränvinstillverkningen.

I den mån kommunernes verksamhet till omfånget ökas och utgifterna för kommunala behof stiga, synes äfven öfversigter af *kommunernes utskylder och finanser* vara behöfliga. Med hänsigt härtill meddelas jemväl de upplysningar, som i detta hänseende kunnat vinnas, oaktadt dessa långt ifrån ega önskvärd fullständighet.

Landstinget, hvilket såsom länskommunens representation egt bestämma om kurhusafgiften, lasarettens inkomster och den länet tillfallande andel af bränvinsförsäljningsafgifterna tillika med de till tingets disposition öfverlemnade delar af de i Karlskrona och Ronneby bildade bränvinsförsäljningsbolags vinster, har med begagnande af den tinget medgifna beskattningsrätt år 1868 för första gången beslutat, att *landstingsskatt* skulle å länets skattskyldige innevånare uttaxeras till belopp af 12,588 r:dr 43 öre, hvarefter landstinget ytterligare beslutat, att ut-

taxering skulle verkställas år 1869 med 11 öre för bevillningsriksdalern.

Enligt *Landstingets* räkenskaper hafva dess *inkomster*, deri ej inberäknade kurhusafgifter och lasarettens serskilda inkomster, hvilka ej ingå till landstinget, utan till lasarettens- och kurhusdirektionerna och för hvilka redogöres i följande afdelning, utgjort:

	Minuterings- och utskänkningsafgifter.	Andel af bränvinsförsäljningsbolags vinst.	Landstingsskatt.	Influtna räntor.	Summa.
År 1866.....	8,286,61	—	—	—	8,286,61
» 1867.....	4,799,83	—	—	—	4,799,83
» 1868.....	6,551,98	3,896,00	—	—	10,447,98
» 1869.....	6,250,00	3,896,00	12,400,00	—	22,546,00
» 1870.....	6,317,98	6,678,80	5,184,36	33,76	18,214,90
Summa R:mt R:dr	32,206,38	14,470,80	17,584,36	33,76	64,295,30

Landstingets utgifter under perioden hafva uppgått till 58,350 r:dr, hvaraf blifvit utbetalda till jernvägsundersökningar 5,375 r:dr 17 öre; till det i Karlskrona befintliga institut för döfstumma jemte afbetalning af skulden för landstingets åt inrättningen upplåtna fastighet, underhåll af densamma m. m. 11,735 r:dr 91 öre; till räntor å nämnda skuld och kreditivskuld 4,620 r:dr 1 öre; till vägförbättringsarbeten 17,273 r:dr; till slöjdskolan i Karlskrona 1,000 r:dr; till den af landstinget utsedda skolkomité 2,400 r:dr; till åtgärder för beredande af undervisning åt folkskolelärare och lärarinnor 2,000 r:dr; till länets folkhögskola 750 r:dr; till lasarettet i Karlskrona 3,893 r:dr; till resekostnader åt landstingets ledamöter, aflöning åt dess tjänstemän och förvaltningskostnader 8,348 r:dr 46 öre; samt till andra ändamål 954 r:dr 45 öre.

För *häradens* genom kronans eller häradens enskilde upp-bördsmän uppburna *utskylder* meddelas uppgift i följande tabell:

	1866.	1867.	1868.	1869.	1870.
Snöplogning.....	5,040,49	3,819,67	5,413,66	3,019,23	1,584,34
Vägomläggningar.....	7,884,09	274,17	—	—	193,26
Kronobrefbäring.....	6,862,75	6,409,50	6,508,99	5,230,00	5,043,99
Bidrag till underhåll af kronohäktet i Karlshamn och städning af sessionsrummet derstädes, äfvensom till hyra för och reparationer af tingshus jemte tingsved.....	1,000,90	1,294,69	973,68	971,07	1,404,90
Fängvaktare och Häradsstjenare-löner.....	985,00	985,00	985,00	985,00	985,00
Skarprättarelön.....	99,02	88,82	85,40	84,11	82,28
Djurläkarelön.....	304,31	304,31	304,31	304,31	304,31
Summa R:mt R:dr	22,176,56	13,176,16	14,271,04	10,593,72	9,598,08

Af dessa afgifter, af hvilka en del utgått efter hemmantal, en del efter matlag, hafva somliga utgått inom alla häraden och de öfriga inom vissa bland dem.

Ehuru de till *presterskapets aflöning* erforderliga medel nu mera efter skedda lönerregleringar i en stor del af församlingarna uppbäras i enlighet med föreskrifterna i Kongl. Förordningen den 11 Juli 1862 och således äfven kunna inom dessa församlingar till beloppet styrkas, kan dock någon fullständig, samtliga församlingar omfattande redogörelse för dessa medel icke

meddelas, då inom flere församlingar löneinkomsterna fortfarande utgå på det af ålder brukliga sättet och således icke kunna till siffran uppgifvas.

Af *kyrkosocknarnas* eller församlingarnas öfriga utgifter äro de för kyrkan och folkskolan fortfarande de betydligaste.

Enligt uppgifter, som blifvit af Pastorsembetena meddelade, hafva *kyrkokassornas* inkomster och utgifter varit:

År	Inkomster.		Utgifter.	
	R:mt	R:dr	R:mt	R:dr
År 1866		32,561.		28,062.
» 1867	»	33,033.	»	34,987.
» 1868	»	36,331.	»	54,617.
» 1869	»	44,116.	»	70,411.
» 1870	»	38,315.	»	48,552.

Kyrkokassornas behållning vid 1870 års slut utgjorde 53,735 r:dr mot 114,621 r:dr vid 1865 års slut. Några församlingar, inom hvilka kyrko- eller tornbyggnader under senare tider blifvit verkställda, hade af denna anledning åsamkat sig skulder till uppgifvet belopp af 50,985 r:dr.

Den betydliga växlingen i inkomsternas och utgifternas belopp är föranledd af byggnadsföretag och därför behöfliga sammanskott.

Utom de i kyrkoräkenskaperna upptagna belopp hafva åtskilliga församlingar gjort sammanskott dels för tillämnade kyrko- och tornbyggnader, dels för nybyggnader eller reparationer vid prestgårdarne och dels för andra kyrkliga ändamål, men beloppet af dessa sammanskott kan icke med säkerhet uppgifvas.

För utgifterna för *folkundervisningen* redogöres i nedanstående tabell:

År.	Af staten anslagna medel.		Af kommunerna lemnade bidrag.			Räntor eller andra medel.	Summa R:mt R:dr.
	Folk-skole-afgift.	Serskilda stats-anslag.	Personala bidrag.	Afgifter för barn inomskol-åldern.	Utdebiterade efter 2 Art. be- villning, hemman- tal eller annan öf- verens- kommen grund.		
1866.....	15,217	5,878	8,859	8,915	18,772	5,155	62,796
1867.....	15,095	7,833	7,682	9,479	22,470	5,369	67,928
1868.....	14,831	7,438	8,256	9,225	23,644	3,687	67,081
1869.....	14,407	7,523	8,729	7,692	29,884	4,169	72,404
1870.....	13,674	7,928	8,131	8,818	27,893	4,043	70,487

Dessutom hafva inom några församlingar utgjorts vissa prestationer, hvilkas värde ej kan uppgifvas.

Vid jemförelse med föregående perioder visar sig, att uppoffringarna för folkundervisningen varit i ständigt stigande. Utgifterna för folkskolan utgjorde nemligen:

År 1856—1860	R:mt R:dr 168,545.
» 1861—1865	» » 248,312.
» 1866—1870	» » 340,696.

Inom kommunerna å landsbygden hafva *kommunalutskylderna*, med undantag af de för fattigvården behöfliga, för hvilka redogöres i nästa afdelning, varit följande:

	1866.	1867.	1868.	1869.	1870.
Till aflöning åt distriktsläkare.....	1,200	1,200	1,200	1,200	1,200
Dito åt barnmorskor.....	3,015	3,207	3,449	3,416	3,361
Till skrifmaterialier och skrifbiträde åt Ordförande i kommunalstämma och kommunalnämnd.....	700	700	700	700	700
Till diverse utgifter.....	898	1,403	1,801	3,621	2,452
Till aflöning åt fjerdingmän.....	136	275	275	275	275
Summa R:mt R:dr	5,949	6,785	7,425	9,212	7,988

Afgifterna till distriktsläkarnes aflöning hafva utgått inom Ronneby, Backaryds och Jemshögs socknar och de till fjerdingmännens aflöning behöfliga inom Lösen och Rödeby. Endast från 4 kommuner är bland utgifterna ersättning upptagen till ordföranderne i kommunalnämnder eller kommunalstämmor för skrifmaterialier och skrifbiträde, men sådan ersättning har sannolikt utgått inom de flesta kommuner och upptagits bland utgifterna för fattigvården. Kommunala bidragen hafva i allmänhet utgått efter de i gällande författningar föreskrifna grunder, men en och annan afgift har dock, enligt hvad de inkomna uppgifterna utvisa, blifvit uttagen i strid med dessa grunder, hvilket förhållande i synnerhet inträffat med bidragen till barnmorskeaflöningen.

I Ronneby köping, der kommunalutskylder utgått både efter bevilning och efter matlag, hafva inkomsterna, oberäknadt hamn- afgifterna, för hvilka någon redogörelse ej meddelats, samt de till fattigvården afsedda och i den allmänna redogörelsen för denna inberäknade, men med beräkning af köpingen tillfallen andel af bränvinsförsäljningsavgifterna och vinst af dervarande bränvinsförsäljningsbolags rörelse, uppgått:

År 1866	till R:mt R:dr 7,269,41.
» 1867	» » » 7,491,12.
» 1868	» » » 8,275,59.
» 1869	» » » 9,050,76.
» 1870	» » » 7,786,84.

För *städernas utskylder* och *intrader*, oberäknadt de för fattigvården behöfliga, för hvilka redogöres i sammanhang med denna, meddelas uppgift i följande tabell:

	1866.	1867.	1868.	1869.	1870.
Tolagsmedel.....	28,206,18	25,582,78	26,480,96	23,121,67	22,981,42
Våg- o. mätarepenningar	3,965,00	3,654,00	3,726,00	2,938,00	2,745,00
Tomtören.....	1,664,00	1,655,00	1,647,00	1,657,00	1,652,00
Arrendemedel och inkomster af städernas jord.....	23,646,52	23,673,27	23,676,76	24,154,18	23,681,53
Öferskottsrenta.....	26,00	29,00	32,00	26,00	26,00
Bränvinsminuterings- o. utskänknings-avgifter samt af bränvinsförsäljningsbolag aflemnade andelar af vinstmedel.....	21,318,24	26,879,32	30,322,92	35,148,68	39,468,78
Bodståndspenningar.....	463,50	—	—	—	—
Bötesmedel.....	748,06	844,51	790,00	659,34	387,25
Mudderafgift.....	4,000,00	3,946,00	4,017,00	4,918,00	5,469,00
Hamn- och vinterlagsmedel.....	23,558,75	25,305,74	26,881,05	30,594,00	31,427,88

	1866.	1867.	1868.	1869.	1870.
Skogsafverkning, höslåtter m. m.	6,661,78	6,449,74	6,711,35	5,800,02	4,899,59
Fiskes arrenden	291,00	296,00	165,00	164,00	164,00
Hyrer af hus och lägenheter	300,00	300,00	1,049,00	1,235,00	922,00
Arrende för afgifter af båtar	1,110,00	871,00	610,00	620,00	678,00
Hyra för nederlagsgods	287,00	300,00	270,00	350,00	264,00
Statsbidrag till brounderhåll i Karlskrona	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00
Dito till skjutshållningskostnad i Karlshamn och Sölvesborg	329,00	254,26	99,20	240,00	240,00
Diverse uttaxerade stadsskatter	56,860,33	49,762,37	32,685,88	49,983,04	52,680,80
Summa R:mt R:dr	173,935,36	170,302,99	159,664,12	182,108,93	188,187,25

I efterföljande tabell meddelas sammandrag af uppgifterna om såväl samtliga i denna afdelning redovisade *inkomster för kommunala behof*, som äfven af de i nästa afdelning uppgifna inkomster till fattigvården.

Influtna medel.	1866.	1867.	1868.	1869.	1870.
Länets genom Landstinget	8,286,61	4,799,83	10,447,96	22,546,00	18,214,90
Häradens	22,176,56	13,176,16	14,271,04	10,593,72	9,598,08
Församlingarnas: för kyrkoväsendet	32,561,00	33,033,00	36,331,00	44,116,00	38,315,00
Dito: för folkundervisningen	62,796,00	67,928,00	67,081,00	72,404,00	70,487,00
Stads- och landtkommunernas för fattigvården	150,966,00	182,533,00	209,773,00	228,317,00	211,481,00
Städernas för öfriga behof	173,935,36	170,302,99	159,664,12	182,108,93	188,187,25
Landtkommunernas dito	5,949,00	6,785,00	7,425,00	9,212,00	7,988,00
Ronneby köpings dito	7,269,41	7,491,12	8,275,59	9,050,76	7,786,84
Summa R:mt R:dr	463,939,94	486,049,10	513,268,71	578,343,41	552,058,08

Dessa inträder utgjorde:

År 1860 R:mt R:dr 364,582.

» 1865 » » 420,121.

» 1870 » » 552,058,08.

och hafva således under loppet af 10 år ökats med nära 52 procent.

6. Politi.

Enligt den plan, efter hvilken femårsberättelserna skola afgifvas, bör i desamma i afseende på undervisningsväsendet icke meddelas detaljredogörelser, som från annat håll kunna vinnas, men deremot uppgifter lemnas om sådana undervisningsanstalter, för hvilka centralmyndighet icke redogör. I anledning häraf och då *folkundervisningen* och åtgärderna för densamma ådraga sig en alltjemt ökad uppmärksamhet, torde här böra något fullständigare redogöras för de åtgärder, som utöfver de i lag påbjudna blifvit inom länet vidtagna för folkundervisningens befrämjande.

Landstinget tillsatte nemligen år 1867 en *komité* med uppdrag dels "att införskaffa noggranna underrättelser angående länets folkskolor och dessas brister, lemna råd och upplysningar till skolstyrelserna, ställa sig i beröring med statens folkskoleinspektör, för att söka åstadkomma möjliga rättelser och förbättringar, samt till landstinget inkomma med de anmälanden och förslag, hvartill förhållandena kunde föranleda",

dels ock att inom länet inrätta en undervisningsanstalt för bildande af lärare och lärarinnor vid s. k. småskolorna; och ställdes af landstinget till komiténs förfogande 800 r:dr årligen under 3 år i och för skolinspektionen och 750 r:dr årligen under 2 år till bestridande af kostnaderna vid undervisningsanstalten.

Sedan komitén hos länets Hushållningssällskap begärt och erhållit 1,450 r:dr årligen under tvenne år såsom ett nödigt bidrag för bestridandet af de med komiténs omförmälda verksamhet förenade utgifter, antog den sig till biträde en praktiskt skicklig skolman, hvilken erhöi uppdrag ej mindre att såsom *inspektör* och *instruktör* införskaffa de äskade underrättelserna samt, i enlighet med den af landstinget lemnade föreskrift, befordra utvecklingen af länets folkskoleväsende, än äfven att inrätta och förestå den beslutade undervisningsanstalten för småskolelärare; och sedan denne länsinstruktör år 1869 afidit, lemnade komitén

samma uppdrag åt en akademiskt bildad man, som vid antagningen var anställd vid ett af rikets elementarläroverk.

Under *inspektionsresor*, som hufvudsakligen egde rum under första året eller 1868, anskaffade länsinstruktören materialier till en, sedermera till landstinget afgifven, någorlunda fullständig berättelse om länets folkskoleväsende. Under år 1869 användes med landstingets begifvande de för skolinspektionen bestämda medlen till att bestrida kostnaderna vid tvenne med länets folkskolelärare hållna *möten* i förening med instruktionsskolor, som hade till ändamål att lemna lärarne tillfälle att under länsinstruktörens ledning inhemta samt vinna öfning uti de på senare tiden såsom lämpligast antagna undervisningsmetoder och på samma gång sinsemellan utbyta erfarenhet i dit hörande delar. Dessa möten, af hvilka hvartdera varade omkring en månad, bevisades af 66 bland länets folkskolelärare, hvilka derunder åtnjöto underhållsbidrag m. m. i mån af befintliga tillgångar, deraf en del erhöi af enskilda, för folkskoleväsendet nitälskande personer. År 1870 fortsattes inspektionen af folkskolorna, och samma års landsting ställde till komiténs förfogande, i och för skolinspektionen och utvecklingen af länets folkskoleväsende, för ytterligare 3 år ett årligt belopp af 1,000 r:dr.

Läroanstalten för bildande af lärare och lärarinnor vid småskolorna har varit förlagd till Karlskrona under åren 1868 och 1869 samt, efter det landstinget till ifrågavarande ändamål lemnat anslag för ytterligare 2 år med 500 r:dr för hvartdera, under år 1870 till Karlshamn.

Elev-antalet var år 1868 34, år 1869 71 samt år 1870 32. Den årliga undervisningstiden har varit 6 veckor.

Hösten 1869 inrättades en *folkhögskola* inom länet, med uppgift, enligt dess stadgar, "att åt den mognare ungdomen af landtmannaklassen meddela en sådan undervisning, som, jemte

utvecklandet och förädlandet af lärjungens mensklige egenskaper, gifva honom en sannt fosterländsk anda, ökad kärlek för hans yrke och nyttiga kunskaper med afseende på hans verksamhet i lifvet". Den begagnades under första terminen (från den 22 November 1869 till den 30 April 1870) af 35 elever, alla, utom 5, söner af hemmansegare inom länet. Följande terminen (från den 7 November 1870 till den 15 April 1871) var elevernas antal 17. Skolans ordinarie lärare hafva hittills varit tvenne, en för de humanistiska ämnena (svenskt språk och litteratur, svensk och allmän historia samt geografi) och en för de praktiska (fysik, kemi, geometri, räkning, ritning, afvägning och fältmätning), hvarförutan af serskild lärare lemnats undervisning i landtbrukslära.

Skolans inkomster hafva varit:

under läsåret 1869—1870:

Frivilliga enskilda bidrag	R:mt R:dr	2,367,50.	
Anslag af landsting och hushåll-			
ningssällskap	» »	1,500,00.	
Terminsafigifter	» »	885,00.	
Diverse	» »	65,50.	4,818,00.

Och under läsåret 1870—1871:

Frivilliga enskilda bidrag	R:mt R:dr	661,08.	
Anslag af landsting och hushåll-			
ningssällskap	» »	1,500,00.	
Terminsafigifter	» »	465,00.	
Diverse	» »	46,89.	2,672,47.

hvarförutan till skolan blifvit skänkta böcker till ett värde af omkring 1,000 r:dr.

Af de i förra berättelsen omnämnda *tillämpningsskolor* har skeppsbyggeri-institutet, som varit förlagdt till Karlskrona, flyttats till annan ort, men öfriga tillämpningsskolor, nemligen länets landtbruksskola vid Marielund, navigationsskolan i Karlshamn och slöjdskolan i Karlskrona hafva fortsatt sin verksamhet.

I afseende på landtbruksskolan meddelas uppgifter i 3:dje afdelningen.

Navigationsskolan i Karlshamn, som under perioden åtnjutit ett årligt anslag af 4,200 r:dr, har, med samma antal lärare som under förra perioderna, haft följande antal:

	Elever.	Deraf i ångmaskinslära.
År 1866	30.	6.
» 1867	19.	4.
» 1868	26.	5.
» 1869	26.	2.
» 1870	29.	4.

Undervisningsmateriel till skolan har blifvit inköpt för 1,454 r:dr 25 öre.

I Karlskrona *slöjdskola*, hvilkens organisation icke blifvit ändrad, har undervisning meddelats efter samma plan och i samma ämnen som tillföre. Under år 1870 besöktes skolan, vårterminen af 53 och höstterminen af 58 lärjungar, af hvilka de flesta tillhörde serskilda handtverksyrken. Af lärjungarne hafva 41 varit betalande och öfriga åtnjutit undervisningen fritt. I afseende på skolans inkomster och verkningarna af densamma åberopas de i förra berättelsen meddelade upplysningar. Genom en mot periodens slut afälden mans testamente kommer framdeles en icke obetydlig donation skolan till del.

Tillämpningsskolor. Slöjdskolor. Döfstum-institut.

Den *tekniska skola*, till hvilkens inrättande i Karlshamn framlidne Grosshandlaren A. Hellerström, enligt hvad i förra berättelsen uppgifvits, genom testamente donerat 30,000 r:dr, har ännu icke kommit till stånd, men fonden hade den 31 Augusti 1870 genom räntebesparingar ökat till 47,815 r:dr 44 öre.

De i förra berättelsen omnämnda i Nettraby och Hjortsberga socknar inrättade *skolor för flickors undervisning i qvinliga handaslöjder* hafva fortfarit under perioden, båda med en lärarinna hvardera samt den förra med 20 å 30 och den senare med 10 å 12 elever, hvilka senare vid skolan jemväl hafva bostad och underhåll, men undervisningen i de lika beskaffade skolor, som tillföre funnits i Augerums och Mjellby socknar, lärt enligt Pastorsembetenas uppgifter upphört.

Jemte det undervisningen i städernas folkskolor för flickor äfven under denna period omfattat qvinliga husslöjder, hafva de äldsta flickorna i Asarums fasta folkskola, till antalet 40 å 50, sedan 1869 hvarje eftermiddag blifvit af en lärarinna undervisade i handarbeten. Denna anordning uppgifves hafva visat sig serdeles nyttig och ändamålsenlig, helst barnen hunnit inhemta i det närmaste samma mått af kunskaper i läsning, som tillföre, då de till läsningen använde hela dagen. Församlingen är till följd af den sålunda vunna erfarenheten betänkt på inrättandet af flere dylika arbetsafdelningar. Den redan inrättade har hufvudsakligen kommit till stånd genom enskilda bidrag.

Utom de i städerna befintliga enskilda läroanstalter finnas följande till folkskolornas klass icke hörande uppfostrings- och undervisningsanstalter i *Karlskrona*: 1:o) *Institutet för döfstumma*, hvilken inrättning efter erhållen del af det anslag, som af Riksdagen blifvit beviljadt till understöd åt undervisningsanstalter för döfstumma, blifvit stäldt under statens kontroll derigenom, att Kongl. Maj:t i sammanhang med anslagets anvisande den 8 Mars 1867 förordnat, dels att Domkapitlet i Lunds stift skall utse en ledamot i inrättningens styrelse, dels att undervisningen skall bedrivas af fullt kvalificerade lärare och lärarinnor och dels att årlig inspektion af inrättningen skall af folkskoleinspektören förrättas i sammanhang med inspektionen af de i orten befintliga folkskolor. Jemte det den egentliga stiftarinnan af denna inrättning i egenskap af direktionsledamot och således utan ersättning fortfarande omhändertog den husmoderliga och pedagogiska ledningen, funnos vid periodens slut 5 lärarinnor, hvilka ej allenast hade hvar sin undervisningsafdelning, utan äfven hade samtliga eleverna sig emellan fördelade uti afdelningar, kallade familjer, till serskild uppsigt och vård, samt 2 lärare, af hvilka den ene, sjelf döfstum, derjemte var föreståndare för skomakare- och bokbindareverkstaden och den andre förestod en af talklasserna. Utom denna lärarepersonal voro äfven anställda en snickare för undervisning i snickeri samt en trädgårdsmästare, som på vissa tider gifvit undervisning i trädgårdsskötsel; hvarjemte undervisning meddelats i skraddare- och målarearbete. Vid periodens början var elevernas antal 44, och under perioden hafva intagits 30 manliga och 21 qvinliga elever från Blekinge samt 4 manliga och 9 qvinliga elever från andra orter eller tillsammans 64 elever. Efter föregången konfirmation äro 46 elever under perioden utskrifne. 6 äro afgångne med ofullbordad undervisning, 3 äro döde. Vid 1870 års slut funnos 55 elever, af hvilka 46 från Blekinge. Institutet, som fortfarande kostnadsfritt begagnat den af landstinget för dess räkning inköpta och ordnade fastighet, har haft följande:

År			Inkomster.			Utgifter.
	R:mt	R:dr		R:mt	R:dr	
År 1866.....			6,618,24.			11,695,50.
» 1867.....	»	»	12,838,90.	»	»	15,912,65.
» 1868.....	»	»	11,197,14.	»	»	12,065,67.
» 1869.....	»	»	11,067,02.	»	»	12,255,29.
» 1870.....	»	»	9,940,46.	»	»	11,747,28.

Af inkomsterna utgöra 23,350 r:dr understöd af staten och 3,900 r:dr af landstinget samt återstoden betalning af enskilde eller kommuner för elevers underhåll vid institutet. Derjemte har inrättningen genom donationer bekommit 2,500 r:dr. Enligt upplysningar, som blifvit länsstyrelsen af pastorsembetena meddelade, funnos i länet i December 1869 tillsammans 209 döfstumma, af hvilka 53 erhållit undervisning, till en del ofullständig, 49 voro i åtnjutande deraf samt 93 voro i saknad af undervisning och 14 såsom öfveråriga eller idioter voro oförmögna att emottaga undervisning. De förhoppningar, som, enligt hvad i förra berättelsen blifvit antydt, fästs vid denna inrättning och dess verksamhet, hafva i alla hänseenden blifvit förverkligade;

2:o) *Ett skyddshem*, der konfirmerade, föräldralösa döfstumma flickor, som utgått från institutet efter der fullbordad undervisning, hafva ett hem, der de jemte underhåll åtnjuta undervisning i slöjder, till dess försörjning kan dem på annat sätt beredas. Antalet af de å denna inrättning intagna var vid periodens slut 22. Anstalten, inrättad och uppehållen hufvudsakligen genom en persons nit och verksamhet, erhöill vid dess första ordnande af enskild person en gåfva af 600 r:dr, men har sedermera uteslutande underhållits med afkastningen af der intagna personers eget arbete, såsom väfnad, bagerihandtering och mjölkförsäljning;

3:o) *En småbarnsskola*, i afseende å hvilens organisation, verksamhet, inkomster och fonder intet är att tillägga föregående berättelser; samt

4:o) *Ett barnhem*, hvilkets verksamhet fortgått såsom tillförene. De intagna barnens antal har under perioden i medeltal utgjort 44. Barnhemmet har en genom flere donationer bildad fond, uppgående till 6,000 r:dr. Med afkastningen här af, enskilda gåfvor, fosterlöner samt af Karlskrona minuterings- och utskänkningsbolag under åren 1867—1870 till anstalten anslaget understöd hafva dess utgifter blifvit bestridda;

i *Karlshamn*: en *fabriksskola*, der 40 lärningar åtnjutit undervisning i kristendom, räkning och skrifning;

i *Sölvesborg*: dels en af *arbetareföreningen anordnad aftonskola*, der under höst- och vintermånaderna meddelats undervisning 2 å 3 gånger i veckan i svenska språket med skrifning, räkning och bokhålleri, hvilken skola varit besökt af omkring 25 personer af båda könen och olika åldrar; och dels

ett barnhem, som blifvit bildadt och under första åren der efter uppehållits genom gåfvor af enskilda personer. Under ledning af en lärarinna meddelas der uppfostran, vård och underhåll åt 8 medellösa flickor i hufvudsakligt ändamål att bilda dem till dugliga och sedliga tjenare. Barnhemmets utgifter, årligen belöpande sig till omkring 800 r:dr, bestridas numera genom anslag dels af stadens fattigvårdsmedel, dels ock af sparbanken, som jemväl lemnat ett räntefritt lån till inköp af en fastighet, äfvensom genom räntor å donerade medel och för öfrigt genom gåfvor af enskilde;

i *Ronneby köping*: en *flickskola*, hvilens verksamhet fortgått, på sätt i förra berättelsen blifvit omförmäldt;

i *Rödeby socken*: ett å hemmanet Skärfvaboda förlagdt *barnhem*, i afseende på hvilket närmare redogörelse blifvit lemnad i föregående berättelse, och

Martin Thunells stiftelse, hvilens verksamhet under perioden fortgått efter samma plan, som under föregående period och om hvilken upplysning i förra berättelsen meddelats; samt

i *Asarums socken*: den i förra berättelsen omnämnda *enskilda skola*, der flickor undervisas jemväl i handarbeten.

I afseende på *fångvården* utmärker sig ifrågavarande period, synnerligast åren 1868 och 1869, på ett serdeles ofördelaktigt sätt. Kongl. Fångvårdsstyrelsens berättelser utvisa nemligen icke allenast, att Blekinge, vid jemförelse med öfriga län i förhållande till folkmängden, fortfarande intagit ett ytterst ofördelaktigt rum, utan äfven att antalet af fångar, som blifvit häktade i följd af åtal för brott eller för försvarslöshet och olofligt kringstrykande, befunnits i stigande till och med år 1869, det sista för hvilket berättelse blifvit offentliggjord. Sistnämnde år, då antalet fångar, häktade i följd af åtal för brott, för hela riket utgjorde 0,40 procent af dess folkmängd, utgjorde deras antal för Blekinge 0,60 procent af dess befolkning. Antalet af dessa fångar uppgick i Blekinge för år 1869 till 769 emot 418 år 1865, det sista i förra perioden. Antalet af de för försvarslöshet eller olofligt kringstrykande i länet häktade, år 1865 utgörande blott 36, uppgick år 1869 till 334.

Beträffande anledningen till det ofördelaktiga rum, Blekinge i förhållande till folkmängden intager vid jemförelse med öfriga riket, åberopas de upplysningar, som blifvit meddelade i de två senast afgifna femårsberättelserna.

Den beklagliga tillökningen i antalet af häktningar, som under ifrågavarande period blifvit inom länet verkställda, kan, vare sig häktningarna skett för brott eller lösdrifveri, uteslutande tillskrifvas det ekonomiska betryck och den nöd, som under en del af perioden varit rådande och efter 1867 och 1868 årens missväxter under första hälften af 1869 nådde sin högsta höjd. Sedan efter 1869 och 1870 års goda skördar de orsaker, som föranlett tillökningen i häktningarnas antal, upphört, har äfven ett bättre förhållande i detta hänseende inträddt.

Af de vid förra periodens slut befintliga *inrättningar för kreditens och företagsamhetens befrämjande* har Filialbanken i Karlshamn den 31 December 1868 upphört, men öfriga för länet afsedda låneinrättningar, nemligen Filialbanken i Karlskrona, Smålands enskilda banks afdelningskontor derstädes och Smålands med flere provinsers hypoteksförening, hafva fortsatt sin verksamhet, hvarjemte afdelningskontor blifvit öppnade af Kristianstads enskilda bank i Karlskrona, Karlshamn och Ronneby samt af Skånes enskilda bank i Karlshamn och Sölvesborg.

Det ekonomiska betryck, hvilket för en stor del jordbrukare grundlades före och under medlet af 1850-talet dels genom köp af fastigheter till öfverdrifna pris och dels genom ett oförståndigt användande af krediten och af upplånade medel, men först under hösten 1857 samtidigt med den då inträffade allmänna penningeförlägenhet började visa sig, har sedermera nästan oafbrutet fortfarit till sista delen af ifrågavarande period, då, efter det krisen bland jordbrukarne åren 1864 och 1865 nått sin kulminationspunkt och de mest skuldsatta hemmansegarnes fastigheter till lägre pris öfvergått till andra egare och två goda skördar jemväl erhållits, en sundare ekonomisk ställning inträddt, än som på många år förefunnits. Under denna tid af

omstörtning, hvarunder allmogens kredit varit i hög grad rubbad, tyckes man hafva lärt sig att inse vigten såväl af ett varsamare anlitande af densamma som af sparsamhet och en i allmänhet större omtänksamhet vid värden af sin egendom och sina ekonomiska angelägenheter, hvarför äfven det fel, hvartill låntagare vid låneinrättningarnas anlitande tillförene gjort sig skyldige, tyckes på senaste tider mera sällan hafva förekommit, och dessa inrättningar, hvilkas outhärlighet alltmer inses, varit i hög grad gagnande för utvecklingen af ortens näringslif.

I öfverensstämmelse med den plan, som under förra perioden blef inom Hushållningssällskapet uppgjord, hafva å landsbygden ytterligare 4 sparbanker blifvit öppnade, nemligen Östra härads den 10 Januari 1866, Hjortsberga, Edestads, Listerby och Förkärla socknars den 2 Juli 1866, Hoby sockens den 27 Februari 1869 och Mörrums sockens den 14 Maj 1870. Dessa sparbanker, för hvilka reglementen blifvit af Länsstyrelsen fastställda, stå under kontroll af Hushållningssällskapet, som till deras första uppsättning bidragit med 200 r:dr till hvarje och dessutom för en tid af 3 år beviljat 100 r:dr årligen till aföningar och andra utgifter för förvaltningen. Alla hållas öppna en dag i hvarje vecka, hvarjemte insättning i Östra härads sparbank får ske hvarje söndag genom sockenombud, utsedda för hvarje socken inom sparbankens område.

Derjemte fortgå de vid förra periodens slut befintliga 8 sparbanker, så att hela antalet vid 1870 års slut utgjorde 12.

Tab. N:o 13. Af den i tabellen, N:o 13 intagna redogörelse för samtliga sparbankernas rörelse och ställning under perioden visar sig, att antalet delegare ökats från 10,489 till 13,698 eller med 3,209; delegarnes behållning från 1,659,757 r:dr till 2,286,908 r:dr eller med 627,151 r:dr; samt grund- och reservfonderna från 147,762 r:dr till 218,256 r:dr eller med 70,494 r:dr.

Af de vid 1870 års slut befintliga delegare och fonder belöpte sig:

	Delegare.	Delegarnes behållning.		Grundfond.		Summa behållning.	
		R:dr	R:mt.	R:dr	R:mt.	R:dr	R:mt.
På sparbanken i Karlskrona.....	5,110	698,975,84		36,814,41		735,790,25	
» » » Karlshamn.....	2,984	642,899,00		71,133,00		714,032,00	
» » » Sölvesborg.....	1,776	353,403,29		73,566,57		426,969,86	
» » » Ronneby.....	846	174,911,74		5,698,94		180,610,68	
» » » Jemshög.....	910	222,443,45		20,427,21		242,870,66	
» » » Tving.....	151	13,821,29		2,143,09		15,964,38	
» » » Fridlefstad.....	155	11,947,79		1,456,61		13,404,40	
» » » Asarum.....	913	79,619,13		2,413,52		82,032,65	
» » » Östra härad....	387	39,243,35		1,621,88		40,865,23	
» » » Hjortsberga....	226	25,448,95		1,747,93		27,196,88	
» » » Hoby.....	110	14,728,85		1,005,00		15,733,85	
» » » Mörrum.....	130	9,467,19		227,28		9,694,47	

Vid periodens början hade städernas sparbanker 8,599 och de å landet befintliga sparbanker 1,890 delegare, men vid periodens slut uppgick antalet delegare i städernas sparbanker till 9,870 och å landsbygden till 3,828.

Tabellen visar en årlig tillväxt i delegarnes antal, men att de uttagna beloppen varit större än de insatta under åren 1866, 1867 och 1869. År 1868 insattes något mer, än som uttogs, men år 1870 öfverstego de insatta beloppen de uttagna med

nära 300,000 r:dr. Dessa växlingar hafva hufvudsakligen sin grund i den ekonomiska ställningen.

I de nybildade sparbankerna verkställes utlåningen dels emot inteckning eller pant och dels emot endast namnsäkerhet. I afseende på utlåningen af öfriga sparbankers medel är intet att tillägga vid föregående berättelse.

Insättarne åtnjuta i alla sparbankerna 5 procents ränta.

Något sockenmagasin har icke blifvit under perioden inrättadt, men sockenmagasinen i Hoby och Backaryd hafva fortsatt sin verksamhet medelst utlåning af spanmål, hvaraf dessa inrättningar vid periodens slut egde 487 tunnor. Räntan, som utgått med 4 kappar på tunnan eller ock efter 6 procent, användes till fattigvården, folkskolelärares aflöning eller magasinens förökande. Sockenmagasinet i Ölgehult har under dessa år väl funnits och utlånat säd emot ränta af 2 kappar för tunnan, men större delen af magasinets tillgångar har under nödåren tillgripits för nödens lindrande, så att nu blott några få tunnor deraf återstå.

De betydliga förluster, som under åtskilliga år i följd af brandskador å försäkrad egendom träffat länets brandstodsbolag för landsbygden, hafva beklagligen föranlett, att en mängd delegare utgått ur detta bolag och nya försäkringsbolag för smärre områden blifvit inom länet bildade, nemligen ett för Listers härad, stiftadt år 1867, ett för Listerby, Förkärla, Hjortsberga och Edestads socknar, stiftadt år 1869, samt ett för Ramdala och Jemjö socknar, stiftadt år 1870. Derjemte har försäkring emot eldskada fortfarande beviljats af 4 inom länet förut befintliga bolag, nemligen länets brandstodsbolag å landet samt brandstodsbolagen för Tvings socken, Backaryds socken samt Kristianopels och Thorhamns socknar.

De 3 sistnämnda bolagen hafva utöfvat sin verksamhet efter samma grunder som tillföre, men direktionen för länets brandstodsbolag har under senare åren uppsagt alla deri gjorda försäkringar af ångbränneri och begagnat sig af bolaget i dess reglemente förbehållna rättighet att efter timad brandskada uppföra nya byggnader i stället för nedbrunna. Derefter har brandskadornas antal högst betydligt minskats, och, derest icke detta förhållande är fullkomligt tillfälligt, lemnar detsamma beklagligen rum för misstankar af svåraste beskaffenhet om anledningen till de förut talrika eldsvådorna.

De under perioden nybildade bolagens reglementen, alla af Länsstyrelsen fastställda, äro hufvudsakligen uppgjorda efter samma grunder som Länsbolagets reglemente och har för dem i förra berättelsen blifvit redogjort.

Uppgift om försäkringars antal och ansvarighetssumman vid periodens slut samt om antalet af ersatta brandskador och utgifterna inom de i länet befintliga brandstodsbolag meddelas i följande tabell:

	Antal försäkringar.	Ansvarighetssumma.		Antal ersatta brandskador.	Utbetald brandskadeersättning.
		R:dr	R:mt.		R:dr R:mt.
		Vid 1870 års slut.		Under hela perioden.	
Brandstodsbolaget å landet inom afdelningen för hus.....	5,463	8,532,180		107	99,126,89
Dito dito för lösegendom.....	3,143	4,708,640		86	55,621,21
Summa	8,606	13,240,820		193	154,748,10

	Antal försäkringar.	Ansvarighetssumma. R:dr R:mt.	Antal ersatta brandskador.	Utbetald brandskadeersättning. R:dr R:mt.
	Vid 1870 års slut.		Under hela perioden.	
Brandstodsbolaget inom Tvinga socken, afdelningen för hus	726	1,056,130	Till följd af eldsvåda, hvarvid bolagets alla handlingar gingo förlorade, har någon uppgift till dessa kolumner ej kunnat meddelas.	
Dito dito för lösegendom	737	946,230		
Summa	1,463	2,002,360		
Brandstodsbolaget inom Kristianopels socken, afdelningen för hus	215	360,410	—	3,595,25
Dito dito för lösegendom	90	161,930	—	1,460,35
Summa	305	522,340	—	5,055,60
Brandstodsbolaget inom Backaryds s:n, afdelningen för hus	473	370,000	2	250,00
Dito dito för lösegendom	440	150,000	2	1,050,00
Summa	913	520,000	4	1,300,00
Brandstodsbolaget inom Listers härad, afdelningen för hus	2,337	3,115,480	15	6,867,75
Dito dito för lösegendom	1,871	2,577,870	18	4,616,78
Summa	4,208	5,693,350	33	11,484,53
Brandstodsbolaget inom Listerby, Förkärla, Hjortsberga och Edestads socknar, afdelningen för hus	211	281,440	—	—
Dito dito för lösegendom	152	190,600	—	—
Summa	363	472,040	—	—
Brandstodsbolaget för Ramdala och Jemjö socknar, för hus och lösegendom	310	800,000	—	—
Summa för alla bolagen	16,168	23,250,910	230	172,588,23

Vid jemförelse med sist afgifna berättelse visar sig, att antalet delegare i länets samtliga brandstodsbolag under perioden ökats från 15,328 till 16,168, men att ansvarighetssumman deremot minskats från 24,030,960 r:dr till 23,250,910 r:dr.

I länets brandstodsbolag ensamt har under samma tid delägarnes antal nedgått från 13,044 med en försäkringssumma af 21,248,595 r:dr till 8,606 med ett försäkringsbelopp af 13,240,820 r:dr. Anledningen till denna betydliga minskning har i det föregående blifvit antydd.

Utom de i tabellen upptagna 230 brandskador hafva ytterligare inträffat i länets städer sammanlagt 10, för hvilka städernas allmänna brandstodsbolag utbetalt ersättningar med 10,059 r:dr 20 öre, samt en å landet, derför allmänna Brandförsäkrings-

verket för byggnader å landet i ersättning utgifvit 2,870 r:dr 62 öre. Antalet och omfånget af öfriga brandskador, för hvilka ersättning endera icke utgått eller ock guldits af andra brandförsäkringsinrättningar, äro icke med säkerhet kända.

De 3 bolag eller föreningar, som blifvit bildade inom Mjellby och Thorhamns socknar samt Medelstads härad i ändamål att meddela *försäkring af båtar och fiskesredskap*, hafva väl fortfarande varit i verksamhet, men beklagligen har deltagandet för desamma bland fiskarebefolkningen varit långt mindre, än det vigtiga ändamålet förtjenar, och under senare åren varit i märkbart aftagande, hvilket förhållande har sin grund dels i den hos fiskarebefolkningen vanliga sorglösheten och bristen på omtänka för framtiden och dels till någon del äfven i förhoppningen att, såsom ofta händt, lidna förluster af mera kännbar beskaffenhet skola blifva ersatta genom enskild välgörenhet.

För dessa föreningsars ställning under hvarterdera af senast Tab. Litt. C. förflutna 5 år meddelas redogörelse i nedanstående tab. Litt. C.

Jemväl under denna period hafva åtskilliga åtgärder blifvit vidtagna för att sprida kännedom om *lifränteanstalterna* och nyttan af inträde i sådan, men dessa åtgärder hafva rönt föga eller ingen framgång. Ett anmärkningsvärdt undantag i detta hänseende utgöra dock de nitiska bemödanden, som kyrkoherden i Lösens och Augerums socknar ådagalagt för befrämjandet af denna angelägenhet inom detta pastorat och hvilka omsider medfört den påföljd, att i December 1870 35 personer från pastoratet ingingo såsom delegare i Stockholms Lifränteanstalt. Fortsatta bemödanden hafva ledt till stiftande af en *husbondeförening* för nämnda socknar, och dennas verksamhet har kröntes med sådan framgång, att 3 månader efter föreningens stiftande voro ej mindre än 147 af pastoratets innevånare delegare uti lifränteanstalten. Då föreningens verksamhet börjats först i Januari månad år 1871, är densamma icke föremål för närmare redogörelse i denna berättelse, men föreningens tillvaro har det oakadt nu blifvit omnämnd, i förhoppning att det gifna exemplet må vinna efterföljd inom andra orter och bidra till befrämjandet af denna vigtiga angelägenhet.

I sammanhang med redogörelsen för dessa åtgärder torde böra nämnas, att *Sölvesborgs arbetareförening* i November 1870 öppnat en sparkassa i ändamål att bereda tillfälle att tillgodogöra mindre besparingar, hvilka genom kassaförvaltningens försorg insättas i stadens sparbank och derefter i Stockholms Ränte- och kapitalförsäkringsanstalt. Vid periodens slut hade 37 af föreningens medlemmar i kassan insatt ett sammanräknadt belopp af 119 r:dr 97 öre.

Tab. Litt. C.

Föreningar för försäkring af båtar och fiskesredskap.

	Antal delegare.	Antal försäkrade.			Sammanlagda ansvarighetsbelopp. R:dr R:mt.	Antal förlorade.			Summa utbetalda ersättningar. R:dr R:mt.	Öfriga utgifter. R:dr R:mt.	Inkomster. R:dr R:mt.	Kassa-behållning vid årets slut. R:dr R:mt.
		Båtar.	Laxgarn.	Sillgarn.		Båtar.	Laxgarn.	Sillgarn.				
År 1866	175	7	—	3,692	14,698	1	—	680	1,837,00	58,00	1,747,93	3,996,69
» 1867	204	7	—	3,942	26,404	—	—	467	1,682,27	28,48	2,777,17	5,013,58
» 1868	94	2	—	2,390	14,618	—	—	162	681,93	30,06	819,83	5,104,54
» 1869	70	—	—	1,544	9,538	—	—	121	104,00	26,70	571,50	5,532,73
» 1870	79	—	—	1,729	10,698	—	—	65	148,00	12,50	566,76	5,907,34

Uti *Blekingeska afdelningen af Jönköpings m. fl. läns pensionsförening eller lifränteförsäkringsanstalt*, som vid 1865 års slut hade 68 delegare, alla tillhörande den så kallade besparingsklassen, funnos vid 1870 års utgång, sedan under perioden 3:ne med döden afgått, 98 delegare, af hvilka en med slutet af sista året öfverflyttats till lifränteklassen. Dessa bo alla i Karlskrona stad eller dess närmaste omgifning, med undantag af 2:ne, boende inom annat härad och 3:ne uti annat län.

Vid 1865 års slut voro:

	R.dr	R.mt.		R.dr	R.mt.		R.dr	R.mt.
Insättningarna	7,388,32.		Årsvinsterna	2,076,84.		Behållning	9,126,19.	
Dessa ökades								
1866 med	1,462,00.		»	611,94.		»	2,073,94.	
1867 »	1,475,00.		»	718,37.		»	2,193,37.	
1868 »	1,680,00.		»	875,62.		»	2,555,62.	
1869 »	1,935,00.		»	1,029,86.		»	2,964,86.	
1870 »	3,094,00.		»	1,263,15.		»	4,357,15.	

Summa 17,034,32. Årsvinsterna 6,575,78. Behålln. 23,271,13.

Efter gjorda afdrag för under perioden verkställda återbetalningar för 3:ne döda, utgör behållningen den 31 December 1870 R:dr 22,887, 46 öre.

Af öfriga i förra perioden omnämnda *pensions- och nödhjelps-inrättningar* inom länet hade *Lundeska* och *Danielsonska* gratialkassorna i Karlskrona och i sammanhang med dessa förvaltrade *Sääfska donationsfonden* vid 1870 års slut ett sammanlagdt kapital af 71,000 r:dr samt 96 gratialister, som under året åtnjutit understöd med 3,314 r:dr.

Från de *Handlandes i Karlskrona enke- och pupillkassa*, hvilkens behållning under perioden ökats från 276,620 r:dr till 311,934 r:dr 37 öre, hafva pensioner utgått till betydliga belopp, utgörande för år 1870 tillsammans 13,600 r:dr, som tillgodo-kommit 24 enkör, 19 pupiller och 9 delegare i torftiga vilkor.

Handtverkares i Karlskrona enke- och pupillkassa, hvilkens fond vid periodens början utgjorde 58,794 r:dr 27 öre, hade vid periodens slut en behållning af 68,136 r:dr 57 öre. Tillökningen är uppkommen genom delegares bidrag i förening med donationer af personer, stående utom inrättningen. År 1870 utgjordes understödstagarne af 25 enkör och 3 pupiller, hvilkas pensioner tillsammans utgjorde 2,575 r:dr.

Borgerskapets i Karlskrona pensionskassa, hvilken stiftades år 1864 i ändamål att bereda pension åt afgångne borgare i Karlskrona jemte underlydande köpingarne Ronneby och Kristianopel, upptager numera såsom delegare äfven handels- och burskapsidkare utan burskap mot inträdesafgift. Kassans grundfond, som vid stiftelsen utgjordes af borgerskapet tillhörande besparade medel till belopp af 40,087 r:dr 50 öre, har till 1870 års slut genom inträdes- och årsafgifter ökats till 61,646 r:dr 50 öre. Alltifrån kassans stiftande har utbetalts pension till 10 äldre f. d. borgare med 100 r:dr årligen, och från och med 1868 till och med 1869 utbetalades till pensionstagare, som blifvit pensionsberättigade efter kassans stiftande, årlig pension med 200 r:dr, men från och med 1870 tills vidare är pensionernas belopp i anseende till de pensionsberättigades talrikhet bestämdt till 100 r:dr.

Den i Karlskrona befintliga *Förening för troget tjenstefolks belöning och understödjande* har utdelat belöningar och understöd:

År 1866 till 47 personer med R:dr	500.
» 1867 » 72 » » »	637.
» 1868 » 54 » » »	554.
» 1869 » 49 » » »	550.
» 1870 » 47 » » »	478.

Fonden har under perioden ökats från 5,257 r:dr 62 öre till 5,960 r:dr, med hvars afkastning jemte årliga bidrag af föreningens medlemmar utgifterna bestridas.

Derjemte finnes i Karlskrona en *Förening för understödjande af pauvres honteux*, men någon redogörelse för denna förenings verksamhet kan icke meddelas.

Från *Karlshamns enke- och pupillkassa*, hvilkens fond under perioden ökats från 80,767 r:dr 16 öre till 98,615 r:dr 34 öre, utdelades under periodens sista år 25 pensioner å 200 r:dr, 6 å 100 r:dr och 7 å 50 r:dr, eller tillsammans 5,950 r:dr.

Utur den under Magistratens i Karlshamn förvaltning stående "*G. Hejderichs testamentsfond*", utgörande i kapital 3,000 r:dr, har, i enlighet med testators föreskrift, räntan årligen utdelats till behöfvande enkör och barn efter stadens embets- och tjenstemän.

Från den utaf Grosshandlaren A. Hellerström stiftade *pensionsfond för ålderstigne obemedlade arbetare i Karlshamn* å 6,000 r:dr har räntan enligt testators föreskrift blifvit utdelad till fyra pensionstagare.

Pensionsföreningen i Karlshamn, för hvilken reglemente blifvit fastställt den 31 December 1866 och hvilken har till ändamål att bereda delegarne pension vid minst 55 års ålder, hade vid 1870 års slut 95 delegare och en kassabehållning af 8,596 r:dr 51 öre.

Sölvesborgs sjukvårds- och förskottsförening, hvilken stiftades år 1866, har till ändamål dels att medelst understöd i penningar och läkarevård bispringa föreningens sjuka ledamöter och dels att åt föreningens ledamöter bereda hjälp genom lån såsom förskott eller förlag, i mån af kassans tillgångar. Dess angelägenheter vårdas af en styrelse, utsedd af delegarne, hvilka erlagga inträdesafgifter och årliga bidrag. Föreningen har under sin tillvaro utbetalt sjukvårdshjelp till 10 personer med 132 r:dr 21 öre och utlemnadt 17 lån till belopp af högst 75 r:dr och lägst 8 r:dr. Vid 1870 års slut hade föreningen 25 ledamöter och en kassabehållning af 916 r:dr 75 öre.

I *Enke- och pupillkassan i Sölvesborg*, som är stiftad år 1867 i ändamål att åt delegarnes enkör och barn bereda pension och förvaltas af en utaf delegarne utsedd direktion, vinnes inträde af välfrejdade personer från Sölvesborgs stad samt Sölvesborgs, Mjellby, Gammalstorps, Ysane och Ifötofta socknar. Dess fond, bildad genom bidrag af Sölvesborgs sparbank samt enskilde personer jemte inträdes- och årsafgifter, uppgick vid 1870 års slut till 37,772 r:dr 78 öre. Från denna inrättning, hvars delagare utgöra 30, har ännu icke någon pension utgått.

Bland inrättningar, som afse gemensam hjälp för delegarne, torde jemväl böra omnämnas en i Karlskrona bildad *konsumtionsförening*, för hvilken stadgar den 18 Maj 1869 blifvit af Länsstyrelsen fastställda. Föreningens ändamål är att genom sammanskott af medlemmarne bilda en fond för inköp af lifsförnödenheter på fördelaktigaste vilkor och derigenom befordra medlemmarnes ekonomiska förkofran. Hvarje medlem är skyldig att teckna sig för minst en stamandel å 25 r:dr, hvilket belopp inbetalas antingen på en gång eller i större poster eller ock med 10 öre i hvarje vecka. Föreningens handel är i främsta

rummet beräknad på inköp och försäljning af de nödvändigaste lifsförnödenheter jemte ved, men kan jemväl omfatta alster, som genom handaslöjd blifvit af föreningens medlemmar åstadkomna. All försäljning sker mot kontant betalning och efter gångbara pris i detaljhandeln. Af handelsvinsten afsättas 10 procent till reservfond och öfverskottet fördelas mellan medlemmarne i förhållande till beloppet af hvars och ens i föreningens handel gjorda inköp, hvaröfver kontroll föres enligt serskilda i stadgarne meddelade bestämmelser. Föreningens angelägenheter handhafvas af en utaf föreningen vald styrelse.

Enligt landstingets i senaste femårsberättelsen omförmälda beslut har en *kurhusafdelning* med 16 sjuksängar år 1867 blifvit öppnad vid lasarettet i Karlshamn för Bräkne och Listers härader samt Karlshamns och Sölvesborgs städer och i sammanhang dermed sjuksängarnes antal vid kurhuset i Karlskrona minskats från 36 till 24.

Tab. Litt. D. För antalet tillgängliga och i medeltal upptagne sängplatser vid länets *offentliga sjukvårdsanstalter*, som efter kurhusets delning bestå af kurhus och lasarett i Karlskrona samt kurhus och lasarett i Karlshamn, samt för dessa inrättningsars inkomster och utgifter redogöres i nedanstående tabell Litt. D.

Kurhusafgiften har utgått för år 1866 med 15 öre, för åren 1867 och 1868 med 20 öre och för följande åren med 25 öre för hvarje betalningsskyldig person. Hvad af kurhusmedlen icke varit behöfligt för bestridande af kurhusens utgifter, har i mån af behof användts till betäckande af lasarettens utgifter, hvilka för öfrigt blifvit bestridda med inflyttna räntor, afgifter för sjukvård samt lasarettens tillkommande serskilda medel äfvensom af landstinget anslaget bidrag.

Vid *Ronneby helsobrunn*, hvarest frekvensen af brunns- och badgäster betydligt minskades efter den år 1864 i Ronneby köping inträffade brand, hafva antalet af brunns- och badgäster jemte lemnade bad samt utgifter och inkomster varit följande:

År.	Antal brunns- och badgäster.	Deraf betalande.	Antal lemnade bad.	Deraf betalda.	Inkomster. R:dr R:mt.	Utgifter. R:dr R:mt.
1866.....	984	764	4,745	4,234	6,528	6,528
1867.....	951	691	5,274	4,834	6,576	6,476
1868.....	1,059	771	6,042	5,400	6,599	6,347
1869.....	944	661	5,652	5,085	6,212	5,341
1870.....	1,346	1,035	8,693	8,109	19,462	16,788

Under år 1870 anlades för brunnsinrättningens räkning med betydlig kostnad ett badhus för kallbad å ön Karö, belägen i en vik af Östersjön, och samma år anskaffades dels på brunnsinrättningens och dels enskildes bekostnad en ångslup för brunns-gästernas bekvämlighet och nöje. Brunnsinrättningens tillgångar, som vid 1865 års slut uppgingo till ett värde af 71,685 r:dr, hade vid periodens slut ökats till 80,915 r:dr, och skulderna utgjorde vid sistnämnda tid 24,885 r:dr emot 19,966 r:dr 78 öre, hvartill de uppgingo vid slutet af 1865.

I afseende på *helsobrunnen vid Karlshamn* samt de vid förra periodens slut befintliga enskilda *badinrättningar* i Karlskrona, Karlshamn, Sölvesborg och Ronneby är intet att tillägga till föregående berättelse.

Enligt Kongl. Brevfet den 22 Juni 1866 har en *distriktsläkare* blifvit anställd för Jemshögs socken, intilldess genom Kongl. Brevfet den 27 Juni 1862 beslutad flyttning af provinsialläkarestationen för Bräkne och Listers härad försiggått. För allmänna helsovården hafva för öfrigt varit anställda 2 *provinsialläkare* med stationer i Karlskrona och Sölvesborg, en *distriktsläkare* i Ronneby, 3 *stadsläkare*, af hvilka en i Karlskrona och två i Karlshamn, samt 2 *läkare vid länets lasarett och kurhus* i Karlskrona och Karlshamn.

Fältskärernes antal utgjorde vid periodens slut 4, en i hvardera af länets städer samt en i Ronneby köping. Detta antal motsvarar behovet.

Barnmorskornas antal har under perioden ökats från 32 till 39, af hvilka 14 tillhörde städerna och 25 landet. Af de å landet befintliga aflönades 22 af kommunerna. Endast 4 socknar voro i saknad af egna barnmorskor, men då dessa socknars innevånare vid förefallande behof torde kunna påräkna biträde af barnmorska från någon angränsande socken, kan behofvet anses vara i det närmaste fylldt.

I hvarje af länets städer fanns vid periodens slut en *djurläkare* eller tillsammans 3, hvilka alla åtnjöto aflöning af kommunerna och den i Karlskrona stationerade äfven af staten. En ytterligare med station i Ronneby är behöflig.

Sedan ett *apotek* med personligt privilegium under perioden blifvit öppnadt i Jemshög, uppgår apotekens antal till 6, hvilket antal är tillräckligt, till dess förändring i läkarnes stationer påkallar tillökning.

Sundhetsnämnderna hafva i allmänhet inskränkt sina åtgärder till anmälningar om inträffad allmänare sjuklighet och

Tab. Litt. D.

Antal sängplatser samt inkomster och utgifter vid civila sjukhusen.

År	Lasarettet i Karlskrona.				Kurhuset i Karlskrona.				Lasarettet i Karlshamn.				Kurhuset i Karlshamn.			
	Antal sängplatser.		Inkomster. R:dr R:mt.	Utgifter. R:dr R:mt.	Antal sängplatser.		Inkomster. R:dr R:mt.	Utgifter. R:dr R:mt.	Antal sängplatser.		Inkomster. R:dr R:mt.	Utgifter. R:dr R:mt.	Antal sängplatser.		Inkomster. R:dr R:mt.	Utgifter. R:dr R:mt.
	Tillgäng- ligg.	I medeltal upptagne.			Tillgäng- ligg.	I medeltal upptagne.			Tillgäng- ligg.	I medeltal upptagne.			Tillgäng- ligg.	I medeltal upptagne.		
År 1866.....	24	16	5,243	4,414	36	21	7,940	5,653	24	13	4,177	3,936	—	—	—	—
» 1867.....	24	19	4,473	7,291	24	10	7,567	3,520	24	13	3,682	4,340	16	5	5,370	3,601
» 1868.....	24	24	5,078	7,268	24	14	7,600	5,579	24	14	4,563	3,650	16	4	5,444	4,041
» 1869.....	24	16	5,014	5,604	24	16	10,250	5,583	24	13	3,703	3,574	16	6	6,724	5,403
» 1870.....	24	23	8,683	6,540	24	11	6,856	4,749	24	10	3,132	3,368	16	9	5,277	4,718

tillsyn öfver fullgörandet af de föreskrifter, som i afseende på sjukes behandling vid epidemier blifvit af läkare meddelade.

Såsom här ofvan blifvit anmärkt vid redogörelsen för jordbruket och kreditanstalterna ingick ifrågavarande period under en serdeles tryckt ställning bland en stor del af länets jordbrukande fastighetsegare. Detta förhållande och de under perioden inträffade missväxter, allt medförande minskning i tillfällena till arbetsförtjenst, samt högt uppdrifna pris på en del af de nödvändigaste lifsmedlen hafva utöfvat ett högst ofördelaktigt inflytande på den *arbetande befolkningens ställning*, hvilken under största delen af perioden varit i hög grad bekymmersam och påkallat mycken omtänka från kommunalstyrelsernas sida. Jemte det ett större antal arbetare uppå Länsstyrelsens föranstaltande erhållit anställning vid statens jernvägsbyggnader, hafva flere betydliga vägbyggnadsarbeten inom orten blifvit anordnade, på sätt i 4:de afdelningen blifvit närmare omförmäldt, samt andra åtgärder derjemte inom en stor del af kommunerna vidtagits för beredande af arbetsförtjenst; men det oaktadt har antalet af dem, som fallit allmänna fattigvården till last, varit i oafbrutet stigande, tills efter 1869 och 1870 års goda skördar en bättre ekonomisk ställning inträddt och företagsamheten åter blifvit lifvad.

Tab. N:o 14. Af den i tabellen N:o 14 meddelade redogörelse för *fattigvården* visar sig, huru fattigvårdspersonalen samt kostnaderna för fattigvården årligen ökats, å landet under de 4 första och i städerna under de 3 första åren af perioden. På landsbygden, der antalet af dem, som år 1865 åtnjoto full försörjning, utgjorde 1,262, uppgick dessa fattiges antal år 1869 till nära dubbelt eller till 2,457 personer, och antalet af dem, som blifvit af fattigvården understödda utan att hafva erhållit full försörjning, ökades under samma tid från 2,527 till 4,212. Redan år 1870 nedgick antalet af de full försörjning åtnjutande till 2,328 och af dem, som åtnjoto understöd, till 3,305. I städerna, der antalet af fattige, som åtnjoto full försörjning, år 1865 utgjorde 637, funnos år 1868 sådana hjon till ett antal af 877, hvilket antal sedermera minskats, så att under periodens sista år funnos blott 737. Antalet understödde men icke fullt försörjde, år 1865 utgörande 583, ökades under de 3 följande åren högst betydligt och uppgick år 1868 till 1,242, hvarefter antalet nedgått till 943 år 1870.

Utom de till fattigpersonalens ökande allmänt verkande orsaker tillkomma serskildt för Karlskrona såsom bidragande anledning de 1866 och närmast följande åren verkställda indragningar bland arbetsmanskapet å flottans varf och dess verkstäder, till följd hvaraf en mängd arbetare och deras familjer kommo att ligga fattigvården till last, tilldess de småningom ånyo kunde erhålla arbete.

I den enligt tabellen utgångna ersättning af statsmedel inbegripes Karlskrona stads ordinarie fattigvårdsanslag 4,500 r:dr.

Att den i tabellens kol. 23 omförmälda ersättning för åren 1869 och 1870 uppgått till de uppgifna, jemförelsevis stora beloppen, är föranledt deraf, att Karlskrona fattigvårdsstyrelse under dessa år indrifvit sina sedan flere år tillbaka utestående underhållsersättningar.

Utgifterna för fattigvården, hvilka å landsbygden år 1865 utgjorde 73,784 r:dr, uppgingo år 1869 till mer än dubbelt eller till 148,588 r:dr, men minskades 1870 till 128,054 r:dr. I städerna, hvarest utgifterna för 1865 utgjorde 47,512 r:dr, hafva desamma år 1868 stigit till 75,721 r:dr, men år 1870 nedgått till 59,391 r:dr.

Fattiga barn, hvilkas vård icke kan åt föräldrarna anförtros, varda såsom tillförene i allmänhet öfverlemnade till pålitliga fosterföräldrar.

I afseende på sättet för öfrige fattiges försörjande har icke någon annan anmärkningsvärd förändring egt rum under perioden, än att inom Fridlefstads socken en jordbruksfastighet blifvit inköpt och anordnad till en så kallad *fattiggård*, der både äldre orkeslösa personer varit till full försörjning intagne och äfven arbetsföra personer, på hvilkas arbetskraft fattigvårdsstyrelsen funnit sig böra göra anspråk, blifvit anvisade arbete. Under det denna inrättning icke medfört någon minskning i antalet af fattighjon, som erhållit full försörjning, har deremot antalet af understödda, som ej fått full försörjning, från år 1869, då fattiggården anordnades, nedgått från 220 till 88 för år 1870. Denna minskning har väl till en del haft sin orsak i den inträffade förbättringen i den ekonomiska ställningen, men hufvudsakligen varit föranledd deraf, att fattigvårdsstyrelsen genom fattiggårdens inrättande varit i tillfälle begagna sig af den styrelsen lagligen tillkommande rättighet till understödstagares arbetskraft, hvilket ådagaläggas derigenom, att dessa understödstagares antal inom Fridlefstads socken efter fattiggårdens öppnande nedgått till nära en tredjedel af förut varande antalet, under det att sådana understödstagares antal å länets landsbygd i sin helhet under samma tid endast nedgått till något mindre än tre fjerdedelar.

För utom ofvan omförmälda åtgärder, som blifvit vidtagna för att medelst beredande af arbetstillfällen motverka följderna af de inträffade missväxterna och hvilka åtgärder följaktligen varit af tillfällig beskaffenhet, hafva flere af fattigvårdsstyrelserna för att förekomma behof af fattigvård jemväl under denna period tillhandahållit råämnen till förarbetning af dem, som varit i saknad af arbetsförtjenst. I samma ändamål har en *arbetsförening* varit i verksamhet i Karlskrona, der i följd af enskild välgörenhet arbetarebostäder jemväl blifvit under år 1869 uppförda.

Karlskrona å Landskansliet och Landskontoret den 5 December 1871.

H. WACHTMEISTER.

O. Hammar.

H. Abelin.

Tab. N:o 1.

FOLKMÄNGD.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
Å landsbygden.	Den 31 December enligt husförhållslängderna.			Enligt de mantalslängder, som upprättats vid slutet af motstående år.							Enligt årets mōn- sterrullor approbe- rade bevä- ringsskyl- dige.
				Hela folkmängden af			Deraf frie från mantals- penningar.			Utskrif- nings- manskap.	
	Mankön.	Qvinkön.	Summa.	Mankön.	Qvinkön.	Summa.	Mankön.	Qvinkön.	Summa.		
1866	50,317	52,689	103,006	49,511	52,133	101,644	24,804	26,691	51,495	3,836	476
1867	50,485	53,014	103,499	50,275	52,771	103,046	25,470	27,223	52,693	3,777	515
1868	50,234	52,809	103,043	50,580	53,170	103,750	25,756	27,527	53,283	3,607	433
1869	49,616	52,339	101,955	50,209	52,878	103,087	25,938	27,750	53,688	3,474	436
1870	49,722	52,733	102,455	49,454	52,366	101,820	25,782	27,575	53,357	3,392	443
I städerna.											
Karlskrona 1866	8,254	8,399	16,653	7,293	7,876	15,169	3,706	2,826	6,532	310	38
1867	8,530	8,641	17,171	7,385	8,112	15,497	3,720	2,919	6,639	305	35
1868	8,720	8,844	17,564	7,520	8,323	15,843	3,742	3,041	6,783	304	38
1869	8,819	8,956	17,775	7,630	8,650	16,280	3,693	3,115	6,808	352	34
1870	7,825	8,733	16,558	7,710	8,711	16,421	3,749	3,166	6,915	377	30
Karlshamn 1866	2,413	3,079	5,492	2,444	3,085	5,529	1,153	1,339	2,492	211	19
1867	2,394	3,117	5,511	2,429	3,113	5,542	1,118	1,362	2,480	216	10
1868	2,411	3,167	5,578	2,392	3,140	5,532	1,090	1,374	2,464	186	18
1869	2,347	3,118	5,465	2,422	3,181	5,603	1,097	1,359	2,456	184	13
1870	2,376	3,170	5,546	2,353	3,142	5,495	1,062	1,370	2,432	188	10
Sölvesborg 1866	721	785	1,506	723	815	1,538	361	351	712	69	2
1867	735	792	1,527	737	812	1,549	365	358	723	57	4
1868	722	774	1,496	722	797	1,519	339	341	680	57	—
1869	694	772	1,466	724	813	1,537	342	330	672	57	1
1870	701	777	1,478	716	793	1,509	329	310	639	64	2
Summa för länets samtliga städer år 1870	10,902	12,680	23,582	10,779	12,646	23,425	5,140	4,846	9,986	629	42
I hela länet.											
1866	61,705	64,952	126,657	59,971	63,909	123,880	30,024	31,207	61,231	4,416	535
1867	62,144	65,564	127,708	60,826	64,808	125,634	30,673	31,862	62,535	4,355	564
1868	62,087	65,594	127,681	61,214	65,430	126,644	30,927	32,283	63,210	4,154	489
1869	61,476	65,185	126,661	60,985	65,522	126,507	31,070	32,554	63,624	4,067	484
1870	60,624	65,413	126,037	60,233	65,012	125,245	30,922	32,421	63,343	4,021	485

Tab. N:o 2.
JORDBRUK.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	
	Hvete.	Råg.	Korn.	Hafre.	Blandsäd.	Ärter.	Bönor.	Vicker.	Potatis.	Bohvete.	
Hela årliga utsädesbeloppet tunnor à 63 kannor.....	1866	1,548	12,107,5	9,673	13,323	1,704	488	65	664,5	59,487	86
	1867	1,615,5	17,917,5	9,025,5	15,150	1,593	527	85,5	664	52,982	64
	1868	1,657,5	17,262,5	8,504	14,747	2,536	626,5	123,5	577	54,507	75
	1869	1,517,2	17,334	8,337	15,793	2,518	646,5	62	605,5	55,909	31,5
	1870	1,567	17,699	8,080	16,552	1,694	646	75	622	66,324	33,5
Hela skördebeloppet tunnor à 63 kannor	1866	9,436	83,899	50,875	79,661	9,214	2,501	405	2,401	310,228	472
	1867	8,003	67,209	49,330	78,825	7,560	1,869	324,5	1,397	221,195	300
	1868	9,375	70,292	24,055	49,008	8,452	1,599	294,5	1,003	283,345	184,5
	1869	10,156	99,482	49,817	99,067	13,909	3,213	307	2,501	374,107	140
	1870	10,973	97,724	46,744	89,202	8,603	3,489	351,5	2,029	463,761	164

Tunnlandtalet af den odlade jorden omkring 91,043 tunnland.

D:o af den naturliga ängen omkr. 54,748 d.o.

Tab. N:o 3.
BOSKAPSSKÖTSEL.

1.		2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
		Hästar.	Oxar.	Tjurar.	Kor.	Ungnöt.	Får.	Getter.	Svin.
Antal vid årets slut underhållna.....	1866	7,696	9,344	1,023	22,483	10,624	26,100	328	14,846
	1867	7,639	9,360	964	22,067	10,459	25,644	340	13,248
	1868	7,126	8,395	814	19,512	9,780	23,307	515	11,123
	1869	7,255	8,279	861	19,411	10,143	22,311	719	10,270
	1870	7,372	8,550	861	20,418	11,404	23,659	691	11,417

Tab. N:o 4.

SKOGSHUSHÅLLNING.

1.	2.	3.	4.	5.	6.
Serskilda slag af skogar m. m.	Areal vid periodens slut.	Till ordnad skogshushållning indelade.	Afverkningsbelopp.		
	Qvadratref.	År.	Utfördt i		
			kvantitet.	penningevärde. R:dr R:mt.	
1. Kongl. Maj:t och Kronan omedelbart tillhörige och under Dess disposition stående: (Kronoparker och -skogar). Finnas ej.	7,000	12,892,05	1866	1,214 k.fot	80,00
			1867	1,214 "	80,00
2. Boställens, kyrkors, läroverks och fromma stiftelsers			1868	1,214 "	80,00
			1869	1,214 "	80,00
			1870	1,214 "	80,00
3. Härads-allmänningar.					Inga.
4. Sockne-allmänningar (oskiftade).					
5. Ekplanteringar.					
6. Mullbärsplanteringar.					
7. Andra skogsplanteringar.					
8. Flygsandsfält.					
9. Enskilda skogar. Kan ingen uppgift lemnas.					

Tab. N:o 5.

DÖDADE ROFDJUR.

1.	2.	3.	4.	5.
	Räfvar.	Örnar och Ufvar.	Hökar.	Belopp af utbe- tald belöning. R:dr R:mt.
År 1866.....	576	43	857	3,568
» 1867.....	499	56	1,219	4,103
» 1868.....	407	39	769	2,876
» 1869.....	207	20	185	1,051
» 1870.....	—	—	—	—
Summa	1,689	158	3,030	11,598

Till tab. N:o 6 om antalet och värdet af de AF ROFDJUR DÖDADE HUSDJUR saknas uppgifter.

Tab. N:o 7 a.

BRUK, FABRIKER OCH MANUFAKTUR-INRÄTTNINGAR, ÅR 1870.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.			
	Antal Fabri- ker	Drifkraft, bestående af		Antal begagnade maskiner och redskap.	Egare eller innehafvare.		Mästare.	Arbetare						Summa.	Tillverkningsquantitet till antal, fot, skålpund m. m. samt värde.								Egare eller innehafvares bevil- ning i och för rörelsen.				
		ej begagnade. i gång.	Antal.		Beträknade hästkrafter. unga eller varmblutt. vatten. kraftur.	Ensam egare eller innehaf- vare.		Bolag. m. q.	öfver 18 år		vid fa- briken man- tals- skrifne.		vid fa- briken ej man- tals- skrifne.		under 18 år.		Värde.										
	m.			q.			m.		q.	m.	q.	af hvarje art pro- dukter.		Summa för hvarje fabrik.													
	Under året.																										
	Å landsbygden och i köpingarne.																										
Bomullsspinneri.....	2	—	—	2	—	71	153	—	—	1	1	55	85	14	36	—	—	191	Bomulls- garn, &	—	—	—	—	594,667	120		
Cikoriefabrik.....	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Färgerin.....	5	—	—	—	—	—	1	5	—	—	3	4	—	—	—	—	—	7	Ull- och lingarn, &	Vadmal o. presstyg st.	Vadmal o. presstyg fot	1,700	380	460			
																			4,030	380	15,250	1,200	3,740	30			
Färgträ-qvarn.....	1	—	—	1	—	25	—	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2	Diverse färggods.....	—	—	—	—	—	47,284,08	40	
Garfverin.....	13	1	—	—	—	—	12	13	—	—	11	15	2	15	—	2	—	45	Färgträ Centner	Smorläder st.	Skin st.	43,347	63,180	420			
																			11,821,20	—	—	—	—	—	—		
																			Sulläder st.	—	—	—	—	—	—		
																			1,605	—	—	—	—	—	—		
																			40,742	—	—	—	—	—	—		
																			140	—	—	—	—	—	—		
																			2,800	—	—	—	—	—	—		
																			Binnsullä- der, st.	Ofvanläder st.	Ofvanläder &	6,000	4,500	3,450			
																			300	300	2,300	—	—	—			
																			Diverse tillverkningar.....	—	—	—	—	—	132,084	102	
																			Centner	1,535,37	—	—	—	—	32,000	50	
Gjuteri.....	1	—	—	1	6	7	1	—	1	1	23	—	1	—	2	—	—	27	Kopparplåt Centner	—	—	—	—	—	—		
Kopparhammare med vals- verk, gjuteri och stång- jernstillverkning.....	2	—	—	4	—	300	5	2	—	—	8	22	—	17	—	5	—	52	—	Gjutgods Centner	Stångjern Centner	128,224,30	4,205,08	9,104,70			
																			2,413,86	1,051,27	—	—	—	—			
																			Jernplåt Centner	—	—	—	—	—	157,634,68	10	
Lumpkrossningsfabrik.....	1	—	—	1	—	25	11	—	—	1	1	2	2	4	30	—	3	42	—	—	—	—	—	—	20,000	50	
Pappersbruk.....	1	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Papper ris	332	—	—	—	—	9,126	5	
Spiksmedja.....	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1	2	—	—	—	—	—	3	Spik 3ts st.	Spik 4ts st.	Ekspik st.	840	900	1,800			
																			240,000	200,000	120,000	—	—	—	3,540	—	
Sågverk.....	—	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Stenhuggeri.....	2	—	8	—	—	—	—	—	—	1	8	—	—	260	—	—	—	268	—	—	—	—	—	—	75,730	50	
Trämassefabrik.....	1	—	—	3	—	260	4	—	—	1	2	6	—	30	—	6	—	44	Trämassa &	—	—	—	—	—	50,000	40	
Tegelbruk.....	4	—	7	—	—	—	—	3	1	—	2	9	—	4	—	3	—	18	Murtegel st.	Takpannor st.	—	—	—	—	4,080	11	
Valsverk med spikfabriker...	2	—	—	10	2	266	76	1	—	1	10	67	24	48	26	17	11	203	Jernplåt Centner	Maskinspik Centner	Stångjern Centner	72,000	302,424	165,600			
																			8,000	27,477	27,600	—	—	—	—		
																			Bandjern Centner	—	—	—	—	—	1,374	541,398	220
Summa för landsbygden och köpingarne...	36	5	15	25	3	953	269	27	1	7	48	205	113	395	92	35	14	902	—	—	—	—	—	—	1,671,283,76	728	

Forts. af Tab. N:o 7 a.

BRUK, FABRIKER OCH MANUFAKTUR-INRÄTTNINGAR, ÅR 1870.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.																																																																																																																		
	Antal Fabriker	Drifkraft, bestående af	Antal begagnade maskiner och redskap.	Egare eller innehafvare.	Egare eller innehafvare.	Egare eller innehafvare.	Egare eller innehafvare.	Egare eller innehafvare.	Egare eller innehafvare.	Egare eller innehafvare.	Egare eller innehafvare.	Egare eller innehafvare.	Egare eller innehafvare.	Egare eller innehafvare.	Egare eller innehafvare.	Egare eller innehafvare.	Egare eller innehafvare.	Egare eller innehafvare.	Tillverkningsquantitet till antal, fot, skålpund m. m. samt värde.					Egare eller innehafvares bevilning i och för rörelsen.																																																																																																																		
																			Summa.	öfver 18 år		under 18 år.			Värde.																																																																																																																	
	i gång.	ej begagnade.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.		Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.		Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.	Beträknade hvarvårdf. ånga eller varmluft. vatten. kraften.

Tab. N:o 7 b.

HANDTVERKARE OCH IDKARE AF ANNAN NÄRING, ÅR 1870.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.
1.o. Handverkare, som med biträde af annan än hustru och hemmavarande barn till afsalu tillverkat handtverkeri- arbeten eller såsom yrke utöfvat annan näring:	Å landsbygden och i köpingarne.				Bevilling i och för rörelsen. R:dr R:mt.	I städerna.				Bevilling i och för rörelsen. R:dr R:mt.
	Män.	Qvinnor.	Arbetare.			Män.	Qvinnor.	Arbetare.		
			Män.	Qvinnor.				Män.	Qvinnor.	
Bagare.....	8	3	6	4	15	36	7	57	19	297
Bryggare.....	—	—	—	—	—	26	1	14	—	130
Byggmästare.....	2	—	—	—	7	1	—	—	—	3
Bleckslagare.....	1	—	—	—	—	5	—	4	—	17
Bokbindare.....	—	—	—	—	—	10	—	9	—	20
Bundtmakare.....	—	—	—	—	—	5	—	6	1	23
Bildhuggare.....	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2
Boktryckare.....	—	—	—	—	—	8	—	26	—	82
Barberare.....	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
Brandmästare.....	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2
Båtbyggare.....	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Förgyllare.....	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2
Färgare.....	4	—	2	—	3	2	—	3	—	12
Glasmästare.....	2	—	—	—	—	2	1	3	—	4
Guldsmeder.....	—	—	—	—	—	7	—	12	—	36,50
Gelbgjutare.....	—	—	—	—	—	2	—	2	—	3
Garfvare.....	6	—	12	—	37	3	—	6	—	22
Gördelmakare.....	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1
Hattmakare.....	—	—	—	—	—	5	—	5	1	10
Handskmakare.....	—	—	—	—	—	4	—	—	4	3
Instrumentmakare.....	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1
Kopparslagare.....	3	—	4	—	2	6	—	16	—	52
Kakelugnsmakare.....	4	—	4	—	1	8	—	13	—	39
Kammakare.....	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
Klensmeder.....	—	—	—	—	—	2	—	3	—	1
Murare.....	21	—	4	—	2	9	1	8	—	26
Mössmakare.....	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
Målare.....	12	—	3	—	1	14	—	36	—	47
Qvarnbyggare.....	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Repslagare.....	1	—	2	—	5	10	—	10	—	28
Skomakare.....	77	—	35	—	11	58	1	80	—	116,87
Skräddare.....	92	1	62	3	3	28	—	44	1	146
Spegelmakare.....	—	—	—	—	—	1	—	—	—	3
Segelmakare.....	—	—	—	—	—	1	—	2	3	5
Slagtare.....	—	—	—	—	—	14	1	19	—	136
Sockerbagare.....	1	—	1	—	4	6	—	5	1	38
Snickare.....	38	—	11	—	4,50	20	—	46	—	59
Svarfvare.....	1	—	—	—	—	8	—	9	—	12
Smeder.....	90	1	69	—	21	14	1	38	—	45
Sadelmakare.....	3	—	—	—	2	11	—	8	—	17
Sämskmakare.....	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
Tunnbindare.....	6	1	2	—	2	20	—	43	—	64
Tapetserare.....	—	—	—	—	—	4	—	2	—	8
Timmermästare.....	14	—	12	—	2	9	—	—	—	22
Trägårdsmästare.....	—	—	—	—	—	3	—	2	2	8
Urmakare.....	3	—	—	—	—	4	—	4	—	8
Vagnmakare.....	10	—	3	—	2	6	—	6	—	10
2.o. Utländingar, som med behörigt tillstånd idka handt- verk eller annan dermed jemförlig näring:										
Bleckslagare.....	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2
Sockerbagare.....	—	—	—	—	—	1	—	—	—	5
Summa	401	6	232	7	124,50	385	13	543	32	1,569,87

Tab. N:o 8.

ALLMÄNNA VÄGAR, GÄSTGIFVERIN OCH SKJUTSNING.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.
Serskilda slag af vägar.	Längd i mil				Kostnad i R:dr R:mt för de under perioden				Gästgifveriens antal vid periodens slut.	Antal hästar, utgångna		
	af hvarje slag af motståendes vägar	af indelade med skjutsstationer försedda vägar	af fulländade och afsynade nya vägar	af omlagda eller betydligt förbättrade vägsträckor	fulländade nya vägar		omlagda eller betydligt förbättrade vägsträckor			år.	till kung- och krono-skjuts.	till gästgifveriskjuts.
					af statsmedel.	af kommunernas medel.	af statsmedel.	af kommunernas medel.				
Allmänna landsvägar	22 $\frac{1}{2}$	22 $\frac{1}{2}$	—	1 $\frac{1}{2}$	—	—	80,520	29,778	15	1866	264	6,783
Häradsvägar	4 $\frac{1}{5}$	1 $\frac{2}{5}$	—	—	—	—	—	—	2	1867	275	7,199
Socknevägar	66 $\frac{1}{2}$	1 $\frac{1}{2}$	1 $\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	—	—	19,700	1,798	1	1868	709	7,031
I städer	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1869	308	5,554
(Deraf med skjutsentreprenad 9)										1870	699	4,692
Summa	93 $\frac{1}{2}$	26 $\frac{1}{5}$	1 $\frac{1}{2}$	2	—	—	100,220	31,576	21	—	2,255	31,259
							131,796				33,514	

Tab. N:o 9 a.

SJÖFART, ÅR 1870.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.
	Fartyg och båtar öfver 3 nyläster, begagnade till utrikes sjöfart.							Fartyg och båtar öfver 3 nyläster, begagnade till inrikes sjöfart.							Summa under året begagnade fartyg och båtar öfver 3 nyläster.						
	Seglande.		Med ångmaskin försedda.			Besätt- ning.		Seglande.		Med ångmaskin försedda.			Besätt- ning.		Seglande.		Med ångmaskin försedda.			Besätt- ning.	
	Antal.	Lästetal.	Antal.	Lästetal.	Hästkraft.	Skeppare.	Sjöfolk.	Antal.	Lästetal.	Antal.	Lästetal.	Hästkraft.	Skeppare.	Sjöfolk.	Antal.	Lästetal.	Antal.	Lästetal.	Hästkraft.	Skeppare.	Sjöfolk.
Landsbygden (utom köpingarne)	3	73	—	—	—	3	17	11	84,5	—	—	—	11	24	14	157,5	—	—	—	14	41
Köpingar	13	230	—	—	—	13	48	3	21	—	—	—	2	4	16	251,0	—	—	—	15	52
Summa för landsbygden	16	303	—	—	—	16	65	14	105,5	—	—	—	13	28	30	408,5	—	—	—	29	93
Städerna: Karlskrona	16	321,5	—	—	—	16	65	6	33,5	—	—	—	6	7	22	355,0	—	—	—	22	72
Karlshamn	26	1,432,5	—	—	—	26	202	—	—	—	—	—	—	—	26	1,432,5	—	—	—	26	202
Sölvesborg	6	307,5	—	—	—	10	64	1	13	—	—	—	3	20	7	320,5	—	—	—	13	84
Summa för städerna	48	2,061,5	—	—	—	52	331	7	46,5	—	—	—	9	27	55	2,108	—	—	—	61	358
Summa för hela länet	64	2,364,5	—	—	—	68	396	21	152	—	—	—	22	55	85	2,516,5	—	—	—	90	451

Tab. N:o 9 b.

HANDEL, ÅR 1870.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.
	Å landsbygden och i köpingarne.				Bevilling i och för rörelsen.	I städerna.				Bevilling i och för rörelsen.
	Handlande.		Betjening.			Handlande.		Betjening.		
	Män.	Qvinnor.	Män.	Qvinnor.		R:dr R:mt.	Män.	Qvinnor.	Män.	
1:o. Handlande, som idka grosshandel eller försälja varor i bod eller från annat upplagsställe.....	69	4	12	—	433	181	23	129	15	5,187,78
2:o. Handlande, som utom den ort, der de äro bosatte, sjelfve eller genom andra kringföra eller annorlunda än å marknad till salu utbjuda varor.....	1	—	—	—	—	1	—	2	—	80,00
Summa	70	4	12	—	433	182	23	131	15	5,267,78

Tab. N:o 10 a.

HEMMAN OCH JORDLÄGENHETER M. M. Å LANDSBYGDEN, ÅR 1870.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Hemman och jordlägenheter af alla slag, efter olika natur, vid femårsperiodens slut.	Hemman.			Antal				Taxeringsvärde sista året. R:dr R:mt.
	Mantal		Brukningsdelar.	jordtorp.	ryttare-, soldat- och båtsmans- torp.	backstugor.	andra lägenheter.	
	oförmed- lade.	nu- varande.						
A) Krono-egendomar.								
1) Under allmän disposition.								
c) Hemman	3½	3½	4	—	—	—	—	55,000
d) Boställen	19½	19½	28	12	—	—	25	504,200
e) Jordlägenheter	—	—	—	—	—	—	27	18,550
f) Fiskerin	—	—	—	—	—	—	1	80,000
g) Verk och inrättningar.....	—	—	—	—	—	—	1	30,000
2) Under enskild disposition.								
b) Hemman	247½	247½	10	—	—	—	5	93,070
c) Jordlägenheter	—	—	—	—	—	—	167½	67,340
d) Fiskerin	—	—	—	—	—	—	75½	29,083
e) Verk och inrättningar.....	—	—	—	—	—	—	18	19,600
B) Skatte-egendomar.								
b) Säterin.....	3½	3½	4	—	4	—	1	206,000
c) Hemman.....	966½	941½	5,540	1,716	1,495	21	—	32,823,454
d) Jordlägenheter.....	—	—	—	1,438	—	—	113½	817,950
e) Fiskerin	—	—	—	—	—	—	8½	8,617
f) Verk och inrättningar.....	—	—	—	—	—	—	313	1,277,550
g) Fastigheter utan tillhörande jordbruk.....	—	—	—	—	—	—	591	1,394,750
C) Frälse-egendomar.								
b) Säterin och ladugårdar.....	15½	15½	12	3	—	—	—	497,600
c) Rå och rörs insockne-hemman.....	8	8	102	8	—	—	—	255,250
d) Utsockne-hemman.....	97½	89½	295	86	12	—	21	3,015,366
e) Jordlägenheter.....	—	—	—	37	15	—	12	21,050
g) Verk och inrättningar.....	—	—	—	—	—	—	20	39,400
Summa	1,117½	1,083	5,995	3,300	1,526	21	1,400	41,253,830

Tab. N:o 10 b.

JORDOMRÅDE OCH EGENDOMAR I STÄDERNA.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.
År.	Tomter.		Antal nybygda bonings- hus.	Jordar och lägenheter.						Taxeringsvärde i R.dr R.mt.		
	Antal			Åker.	Äng.	Skog.	Betesmark.	Summa jordareal.	Nu- varande mantal.	Af hus och tomter.	Af jordar.	Summa.
	bebygda.	obebygda.										
Karlskrona: 1866.....	1,152	38	5	756	308	2,122,4	1,786,4	4,972,8	31½	4,833,240	43,500	4,876,740
1867.....	1,153	37	10	756	308	2,122,4	1,786,4	4,972,8	31½	4,978,680	43,500	5,022,180
1868.....	1,158	32	7	756	308	2,122,4	1,786,4	4,972,8	31½	5,136,700	43,500	5,180,200
1869.....	1,160	30	5	756	308	2,122,4	1,786,4	4,972,8	31½	5,257,670	43,500	5,301,170
1870.....	1,162	28	6	756	308	2,172,4	1,736,4	4,972,8	31½	5,290,110	43,500	5,333,610
Karlshamn: 1866.....	522	52	2	—	—	—	—	—	—	2,286,250	—	2,286,250
1867.....	527	50	1	—	—	—	—	—	—	2,341,220	—	2,341,220
1868.....	533	47	—	—	—	—	—	—	—	2,390,980	—	2,390,980
1869.....	537	44	2	—	—	—	—	—	—	2,429,530	—	2,429,530
1870.....	541	42	1	—	—	—	—	—	—	2,445,690	—	2,445,690
Sölvesborg: 1866.....	133	18	2	3,158	140	—	5,578	8,876	6½	931,910	199,565	1,131,475
1867.....	133	18	2	3,158	140	—	5,578	8,876	6½	932,420	188,433	1,120,853
1868.....	133	18	2	3,158	140	—	5,578	8,876	6½	949,680	189,067	1,138,747
1869.....	133	18	1	3,158	140	—	5,578	8,876	6½	959,200	188,000	1,147,200
1870.....	133	18	1	3,158	140	—	5,578	8,876	6½	959,000	189,766	1,148,766
Sammandrag: 1866.....	1,807	108	9	3,914	448	2,122,4	7,364,4	13,848,8	9½	8,051,400	243,065	8,294,465
1867.....	1,813	105	13	3,914	448	2,122,4	7,364,4	13,848,8	9½	8,252,320	231,933	8,484,253
1868.....	1,824	97	9	3,914	448	2,122,4	7,364,4	13,848,8	9½	8,477,360	232,567	8,709,927
1869.....	1,830	92	8	3,914	448	2,122,4	7,364,4	13,848,8	9½	8,646,400	231,500	8,877,900
1870.....	1,836	88	8	3,914	448	2,172,4	7,314,4	13,848,8	9½	8,694,800	233,266	8,928,066

Tab. N:o 11.

LÅGA SKIFTEN, ÅREN 1866—1870.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	26.
År.	Söka skiftens antal.	A f s l u t a d e l a g a s k i f t e n .																							
		Skiftade man- tal.		Qvarboende del- egares						Utflyttade del- egares						Summa skiften.	S k i f t a d e q v a d r a t r e f .						Utgifter till Landt- mätare och gode män. R:dr.		Öfriga beräknade utgifter. R:dr.
		Oformelade.	Nurvarande.	skiftesantal					Summa.	skiftesantal					Summa.		Åker.	Äng.	Odlings- mark.	Afrös- nings- jord.	Impedi- menter.	Summa.			
				1.	2.	3.	4.	öfver		1.	2.	3.	4.	öfver											
1866...	7	6	0,500	24,958	15	36	16	—	—	67	19	18	6	—	—	43	208	11,577	4,903	84	29,916	857	47,337	18,805	24,694
1867...	1	4	—	3,829	13	8	1	—	—	22	—	2	1	—	—	3	39	1,106	1,167	214	5,066	321	7,874	3,615	3,120
1868...	—	2	—	1,000	1	2	2	—	—	5	2	1	1	—	—	4	18	360	487	—	1,454	126	2,427	922	265
1869...	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1870...	4	6	—	5,960	10	7	3	2	9	31	3	2	—	—	6	11	131	2,254	2,557	305	8,411	239	13,766	6,494	7,700
Summa	15	18	0,500	35,747	39	53	22	2	9	125	24	23	8	—	6	61	396	15,297	9,114	603	44,847	1,543	71,404	29,836	35,779

Tab.

K R O N O -

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
	Afkortad.					Anordnad eller	
	1866.	1867.	1868.	1869.	1870.	1866.	1867.
Stats-medel.							
Ordinarie ränta R:dr R:mt	—	—	—	—	—	15,812,04	15,802,91
Tiondespanmål » »	—	—	—	—	—	15,349,79	14,907,70
Kyrkotiondelösen efter bestämda priser » »	—	—	—	—	—	3,923,60	3,911,64
Arrendemedel » »	—	—	—	—	—	8,254,33	8,839,84
Mantalspenningar » »	2,745,88	3,135	3,467,80	4,242,20	4,264,20	15,536,40	15,463,60
Bötesmedel » »	14,036,60	22,783,79	19,401,35	21,253,84	19,612,78	11,309,62	9,021,89
Båtsmansvakans-afgift » »	—	—	—	—	—	2,622,04	2,619,85
Bränvinstillverknings-afgift » »	—	—	—	—	—	947,451,19	713,424,30
Stämpelpappersmedel » »	—	—	—	—	—	30,412,12	29,769,49
Kontrollstämpelmedel » »	—	—	—	—	—	147,64	166,09
Observationsmedel » »	—	—	—	—	—	105,37	55,44
Besparade löne-medel vid Karlskrona elementar-läroverk » »	—	—	—	—	—	25,25	—
Summa	16,782,48	25,918,79	22,869,15	25,496,04	23,876,98	1,050,949,39	813,982,75
Riksgälds-medel.							
Allmän beviljning R:dr R:mt	3,004,85	3,470,22	3,911,42	4,700,83	4,552,77	64,010,74	65,021,07
Vapenskatt » »	—	—	152,34	38,84	—	—	—
Tidningsstämpel-afgift » »	—	—	—	—	—	545,15	565,40
Skatterättsmedel » »	—	—	—	—	—	22,97	16,37
Ekeskogslösen » »	—	—	—	—	—	33,29	34,90
Observationsmedel » »	—	—	—	—	—	100,65	92,20
Summa	3,004,85	3,470,22	4,063,76	4,739,67	4,552,77	64,712,80	65,729,94
Diverse Verks medel.							
Riddarhusmedel R:dr R:mt	15	20	20	—	5	445	450
Kurhusmedel » »	1,405,20	2,128,55	2,403,60	3,585,40	3,609,80	7,862,25	10,410,80
Blekingeska båtsmanshållens medel » »	—	—	—	—	—	5,345,12	4,512,83
Folkskolemedel » »	2,746,40	3,135	3,467,80	4,237,60	4,264,20	15,665,19	15,468,27
Jagtkassemedel » »	3,75	—	—	—	—	—	—
Båtsmansbeklädnads-afgift » »	—	—	—	—	—	7,054,31	7,273,74
Bränvinsminuterings- och utskänkningsafgift » »	301	53,33	492,90	—	660	47,018,66	26,552,37
Allmänna bevaringsfondens medel » »	—	—	—	—	—	2,400	1,700
Återbetaldt odlingslån » »	—	—	—	—	—	94,08	94,08
Blekinge läns lasarettmedel » »	—	—	—	—	—	8,33	—
Amiralitets- Krigsmanskassans medel » »	—	8,33	—	—	—	—	—
Observationsmedel » »	—	—	—	—	—	1,60	—
Bränvinsdestillerings-afgift » »	—	—	—	—	—	805	690
Undsättningsmedel » »	—	—	—	—	—	—	—
Landstingsmedel » »	—	—	—	—	36,04	—	—
Summa	4,471,35	5,345,21	6,394,30	7,823	8,575,04	86,699,54	67,152,09
Summa Summarum	21,258,68	34,731,22	33,317,21	38 058,71	37,004,79	1,202,361,73	946,864,78

N:o 12.

UPPBÖRDEN.

9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.
inom räkenskapsåret influten.			Resterande vid räkenskapsårets slut.					Summa uppbörd, deri inberäknade restantierne från föregående år.				
1868.	1869.	1870.	1866.	1867.	1868.	1869.	1870.	1866.	1867.	1868.	1869.	1870.
15,804,54	15,786,59	15,660,57	2,84	6,82	4,17	17	3,45	15,814,88	15,809,73	15,808,71	15,786,76	15,664,02
14,841,85	15,573,99	16,271,93	11,45	24,87	36,71	42,24	89,99	15,361,24	14,932,57	14,878,06	15,616,23	16,361,92
3,939,67	3,931,50	3,912,06	10,61	26,60	14,57	10,71	26,29	3,934,21	3,938,24	3,954,24	3,942,21	3,938,35
8,932,60	8,264,75	8,226,90	—	—	—	—	—	8,254,33	8,839,84	8,932,60	8,264,75	8,226,90
15,114,40	14,735	15,433,30	247,60	269,60	402,40	436	606,60	18,529,88	18,868,20	18,934,60	19,413,20	20,354,10
9,291,56	9,462,99	9,307,94	3,575,52	4,305,82	4,420,06	5,075,18	10,050,07	28,921,74	36,111,50	33,112,97	35,792,01	38,970,79
3,088,45	3,262,56	2,452,88	—	161,37	91,11	99,19	735,80	2,622,04	2,781,22	3,179,56	3,361,75	3,188,68
591,726,90	597,030,95	1,183,898,90	—	—	—	—	—	947,451,19	713,424,30	591,726,90	897,030,95	1,183,898,90
29,798,48	32,111,42	28,791,45	—	—	—	—	—	30,412,12	29,769,49	29,798,48	32,111,42	28,791,45
158,57	126,77	108,18	—	—	—	—	—	147,64	166,09	158,57	126,77	108,18
—	4	3	—	—	—	—	—	105,37	55,44	—	4	3
—	—	—	—	—	—	—	—	25,25	—	—	—	—
692,696,52	1,000,290,52	1,284,117,11	3,843,02	4,795,08	4,969,02	5,663,49	11,512,20	1,071,579,89	844,696,62	720,534,69	1,031,450,05	1,319,506,29
66,405,07	64,851,44	64,944,76	675,17	658,14	758,83	756,24	1,561,52	67,690,76	69,149,43	71,075,32	70,308,51	71,059,05
24,467,18	114,16	7,51	—	—	161,35	8,35	84	—	—	24,780,87	161,35	8,35
507,68	670,86	904,50	—	—	—	—	—	545,15	565,40	507,68	670,86	904,50
—	17,91	—	—	—	—	—	—	22,97	16,37	—	17,91	—
28	63	2,12	—	—	—	—	—	33,29	34,90	28	63	2,12
472,30	336	340,50	—	—	—	—	—	100,65	92,20	472,30	336	340,50
91,852,51	65,991	66,199,39	675,17	658,14	920,18	764,59	1,562,36	68,392,82	69,853,30	96,836,45	71,495,26	72,314,52
420	410	420	35	20	10	10	20	495	490	450	420	445
10,274,60	12,394	12,175,75	105,90	153,85	226,50	296,45	455,15	9,373,35	12,693,20	12,904,70	16,275,85	16,240,70
7,171,32	6,345,93	5,103,96	—	117,21	1,36	58,24	134,89	5,345,12	4,630,04	7,172,68	6,404,17	5,238,85
15,142,73	14,766,18	14,977,80	247,60	269,60	402,40	434,20	606,60	18,659,19	18,872,87	19,012,93	19,437,98	19,848,60
—	—	—	—	—	—	—	—	3,75	—	—	—	—
8,096,48	18,505,77	22,609,57	18,25	44,64	72,74	46,66	167,57	7,072,56	7,318,38	8,169,22	18,552,43	22,777,14
25,310,50	33,305,77	32,995,18	97,78	398,78	—	6,680,20	14,200,20	47,417,44	27,004,48	25,803,40	39,985,97	47,855,38
1,400	1,400	800	—	—	—	—	—	2,400	1,700	1,400	1,400	800
94,08	94,08	94,08	—	—	—	—	—	94,08	94,08	94,08	94,08	94,08
—	—	—	—	—	—	—	—	8,33	—	—	—	—
—	—	—	8,33	—	—	—	—	8,33	8,33	—	—	—
49,60	415,95	4,50	—	—	—	—	—	1,60	—	49,60	415,95	4,50
685	575	545	—	—	—	—	—	805	690	685	575	545
—	5,667,17	6,333,33	—	—	—	333,33	—	—	—	—	6,000,50	6,333,33
—	—	5,407,03	—	—	—	—	115,19	—	—	—	—	5,558,26
68,644,31	93,879,85	101,466,20	512,86	1,004,08	713	7,859,08	15,699,60	91,683,75	73,501,38	75,741,61	109,561,93	125,740,84
853,193,34	1,160,161,37	1,451,782,70	5,036,05	6,457,30	6,602,20	14,287,16	28,774,16	1,231,656,46	988,056,30	893,112,75	1,212,507,24	1,517,561,65

Tab. N:o 13.
SPARBANKER.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	
År.	Antal Sparbanker.	Under året					Vid årets slut				Klassifikation af delegarne efter deras vid hvarje års slut innestående behållning.										
		tillkom- nena del- egare.	af- gång- ne del- egare.	insatt be- lopp.	i räk- skaperne godtgjord ränta å delegarnes kapital.	uttaget belopp.	qvar- ståen- dedel- egare.	inneståen- de behåll- ning, till- hörande delegarne.	befintligt öfverskott (grund-och- reservfond, räntevin- ster m. m.).	Summa af kolumner- ne N:is 8 och 9.	Behållning i Sparbank:	1866.		1867.		1868.		1869.		1870.	
												Antal del- egare.	Summa R:dr R:mt.	Antal del- egare.	Summa R:dr R:mt.	Antal del- egare.	Summa R:dr R:mt.	Antal del- egare.	Summa R:dr R:mt.	Antal del- egare.	Summa R:dr R:mt.
1865	—	—	—	—	—	10,489	1,659,757	147,762	1,807,519	t. o. m. 10 R:dr		986	3,454	1,164	3,634	1,710	5,269	1,424	4,476	4,209	14,950
1866	10	1,953	1,108	542,903	78,039	602,861	11,335	1,677,787	161,706	1,839,493	fr. 10—25 ”	409	6,501	416	6,698	558	8,760	491	7,837	1,639	28,798
1867	10	1,608	1,100	541,116	79,323	557,856	11,948	1,740,421	174,026	1,914,447	” 25—50 ”	320	10,923	328	11,367	504	17,754	420	15,269	1,565	59,687
1868	10	1,536	1,180	589,916	85,575	565,781	12,216	1,850,138	188,037	2,038,175	” 50—100 ”	273	18,260	307	20,783	527	36,427	441	30,424	1,673	129,389
1869	11	1,717	1,333	571,068	87,146	609,690	12,554	1,898,640	205,651	2,104,291	” 100—200 ”	263	37,057	292	39,971	509	71,364	429	58,406	1,818	260,616
1870	11	2,447	1,445	877,189	99,452	587,112	13,698	2,286,908	218,256	2,505,164	” 200—300 ”	97	23,263	127	30,074	246	58,948	210	50,503	755	288,207
											” 300—400 ”	76	26,539	83	28,422	145	50,006	138	47,055	516	216,176
											” 400—500 ”	36	16,168	40	17,383	104	46,247	98	43,723	338	166,989
											” 500—1,000 ”	74	48,159	98	64,278	212	144,295	182	127,036	764	583,556
											utöfver 1,000 ”	75	137,468	69	122,766	149	267,039	111	187,373	421	538,540
											Summa	2,609	327,792	2,924	345,376	4,664	706,109	3,944	572,102	13,698	2,286,908

Anm. Det i kolumnen 7 uppgifna antal qvarstående delegare vid 1870 års slut öfverensstämmer icke med föregående årets antal och den år 1870 skedda omsättningen. Skilnaden är uppkommen genom felaktigheter i föregående årens redan offentliggjorda uppgifter. Äfven i afseende på delegarnes behållning vid 1870 års slut är uppgiften icke fullt öfverensstämmande med uppgiften om omsättningen under året och föregående års behållning. — Endast för år 1870 är klassifikationen af delegarne efter deras behållning fullständig (jfr de i Statistisk Tidskrift meddelade årsredogörelserna).

Tab. N:o 14.

FATTIGVÅRDEN.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.		
År.	Fattigvårds- samhällen			Antal fattighus.	Antal fattighjon, som erhållit full försörjning.								Antal af fattigvården understödde, som ej fått full för- sörjning.			Fattigvårdens										
	med gemensam fattigvård.	med fattigvården rotaris delad.	antal rotar.		Äldre personer, vårdade				Barn, vår- dade i och utom fattighus.		Summa.					Inkomster. R:dr R:mt.										Summa utgifter i och för fattigför- sörjning. R:dr R:mt.
					i fattig- hus.		på annat sätt.										Afkast- ning af egen- dom, kollek- ter m. m.	Personel afgift.	Tillakott		Ersättning		Summa inkomster.			
					m.	q.	m.	q.	m.	q.	m.	q.	m.	q.	Summa	efter fyrek eller bevill- ning.			efter annan grund.	af stats- medel.	af annat fattig- vårds- sam- hälle.					
					m.	q.	m.	q.	m.	q.	m.	q.	m.	q.	Summa	m.			q.	Summa	m.	q.		Summa		
Landsbygden.																										
1866.....	18	14	102	17	28	61	239	332	422	451	689	844	1,533	1,038	1,775	2,813	5,847	10,359	64,580	18,063	156	347	99,352	99,764		
1867.....	18	14	102	17	34	59	266	394	496	521	796	974	1,770	1,223	1,992	3,215	6,695	11,071	78,998	19,287	251	191	116,493	118,531		
1868.....	18	14	102	17	32	64	323	430	538	574	893	1,068	1,961	1,538	2,339	3,877	5,480	10,701	94,576	22,105	413	397	133,672	138,889		
1869.....	18	14	102	18	43	71	391	541	696	715	1,130	1,327	2,457	1,721	2,491	4,212	6,614	10,784	108,121	22,916	460	525	149,420	148,588		
1870.....	19	13	96	18	40	80	343	485	673	707	1,056	1,272	2,328	1,284	2,021	3,305	7,225	10,513	99,942	20,209	425	427	138,741	128,054		
Städerna.																										
1866.....	3	—	—	3	194	148	2	9	162	141	358	298	656	243	685	928	15,813	4,723	14,494	4,185	9,651	2,748	51,614	55,496		
1867.....	3	—	—	3	212	182	17	28	181	167	410	377	787	272	865	1,137	17,222	4,616	23,093	6,820	10,822	3,415	65,988	72,528		
1868.....	3	—	—	3	233	209	16	19	194	206	443	434	877	312	930	1,242	12,391	4,679	38,438	4,217	12,645	3,597	75,967	75,721		
1869.....	3	—	—	3	198	205	6	10	185	183	389	398	787	278	827	1,105	11,208	4,855	41,572	2,917	13,087	5,258	78,897	65,595		
1870.....	3	—	—	3	162	180	9	17	194	175	365	372	737	221	722	943	14,412	4,928	26,969	4,705	13,100	8,626	72,740	59,391		
Hela länet.																										
1866.....	21	14	102	20	222	209	241	341	584	592	1,047	1,142	2,189	1,281	2,460	3,741	21,660	15,082	79,074	22,248	9,807	3,095	150,966	155,260		
1867.....	21	14	102	20	246	241	283	422	677	688	1,206	1,351	2,557	1,495	2,857	4,352	23,917	15,687	102,091	26,107	11,073	3,606	182,481	191,059		
1868.....	21	14	102	20	265	273	339	449	732	780	1,336	1,502	2,838	1,850	3,269	5,119	17,871	15,380	133,014	26,322	13,058	3,994	209,639	214,610		
1869.....	21	14	102	21	241	276	397	551	881	898	1,519	1,725	3,244	1,999	3,318	5,317	17,822	15,639	149,693	25,833	13,547	5,783	228,317	214,183		
1870.....	22	13	96	21	202	260	352	502	867	882	1,421	1,644	3,065	1,505	2,743	4,248	21,637	15,441	126,911	24,914	13,525	9,053	211,481	187,445		

